

**Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ Івано-Франківський фаховий
коледж Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника**

**EUROPEAN CREDIT TRANSFER SYSTEM
ECTS – ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ**

012 «Дошкільна освіта» (ОКР «Фаховий молодший бакалавр»)

1. ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА КОЛЕДЖУ

1.1. Адреса: вул. Бандери, 1, м. Івано-Франківськ, 76018

Контактні телефони:

тел. (0342) 57-00-08

e-mail: college_if@ukr.net

Веб-сторінка: www.ifk.pu.if.ua

Адреси відділень:

Педагогічне відділення

вул. Бандери, 1, м. Івано-Франківськ, 76018

тел. (0342) 57-00-08

Відділення дошкільної освіти

вул. Шевченка, 82, м. Івано-Франківськ, 76025

Тел.: (0342) 75-23-91

Юридичне відділення

вул. Шевченка, 44а, м. Івано-Франківськ, 76025

тел. (03422) 59-61-75, (0342) 59-60-87

Верховинське відділення

вул. Князя Мстислава, 2 «б», смт. Верховина,
Івано-Франківська область, 78700

тел. (0232) 2-17-78

Інформація про склад дирекції

Директор коледжу: Москаленко Юрій Михайлович-
кандидат філософських наук, професор тел.: (0342) 57-00-08
e-mail: dir_if_kol@pu.if.ua; 60moskalenko@ukr.net

Заступник директора коледжу з навчально-методичної роботи:

Никорак Ярослав Ярославович

тел.: (0342) 73-52-53

e-mail: nykorak@pnu.edu.ua; jaroslav.nykorak@gmail.com

Заступник директора коледжу з навчально-виробничної роботи:

Чупровська Марта Ярославівна

тел.: (0342) 73-52-53

e-mail: marta.chuprovska@pu.if.ua,
chuprovska.marta@gmail.com

Заступник директора коледжу з навчально-виховної роботи:

Полякова Тетяна Вікторівна

тел.: (0342) 57-00-08

е-mail: tetiana.poliakova@pu.if.ua

Завідувач педагогічного відділення: Ликтей Людмила Миколаївна

тел.: (0342) 57-00-08

е-mail: lyudmyla.lykтей@pnu.edu.ua

Завідувач відділення дошкільної освіти: Сидорук Оксана Миколаївна

тел.: (0342) 75-23-91

е-mail: oksana.sydoruk@pu.if.ua; zubivoks@gmail.com

Завідувач юридичного відділення: Наконечна Іванна Миколаївна

тел.: (0342) 59-61-75

е-mail: ur_kol@pu.if.ua; iva37@ukr.net

Завідувач навчально-методичного кабінету: Глушко В.І..

тел.: (0342) 59-61-75

е-mail: vasyl.glushko@pnu.edu.ua

1.2. ВИКЛАДАЦЬКИЙ СКЛАД КОЛЕДЖУ:

1. Циклова комісія загальноосвітньої підготовки

Скиданчук О.М.- спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисциплін «Українська мова», «Українська література», **голова циклової комісії**

Багрій М.А. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, доктор педагогічних наук, викладач дисципліни «Зарубіжна література».

Бадицька О.М. -спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисципліни «Зарубіжна література».

Бойчук В.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, доктор фізико-математичних наук, професор фізики і методики викладання, викладач дисципліни «Фізика і астрономія».

Довгий О.Я. – спеціаліст вищої категорії, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти, викладач дисципліни «Фізика і астрономія».

Іванишин І.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Фізика і астрономія».

Коцюбинський О.В.– спеціаліст вищої категорії, доктор фізико-математичних наук, професор кафедри матеріалознавства і новітніх технологій, викладач дисципліни «Фізика і астрономія».

Ліщинський І.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри теорії і експериментальної фізики, викладач дисципліни «Фізика і астрономія».

астрономія».

Наконечна С.П. – спеціаліст I категорії, викладач дисципліни «Біологія і екологія».

Петрашук О.П. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисципліни «Хімія».

Рачій Б.І. – спеціаліст вищої категорії, кандидат фізико-математичних наук, доктор фізико-математичних наук, старший науковий співробітник, викладач дисципліни «Фізика і астрономія».

Родчин З.Я. – спеціаліст, кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовознавства, викладач дисциплін «Українська мова», «Українська література».

Солтис Л.М. – спеціаліст вищої категорії, кандидат хімічних наук, викладач дисципліни «Хімія».

Яблонь Л.С. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, доктор фізико-математичних наук, професор кафедри фізики і методики викладання, викладач дисципліни «Фізика і астрономія».

2. Циклова комісія загальної підготовки

Максимець Б.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат політичних наук, викладач дисциплін «Історія: Україна і світ», **голова циклової комісії**.

Андрієв І.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Історія: України і світ», «Історія України».

Будз Г.І. – спеціаліст вищої категорії, кандидат філософських наук, викладач дисциплін «Історія: України і світ», «Історія України».

Васильків М.М. – спеціаліст, викладач дисципліни «Фізична культура».

Великочій Л.Й. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисципліни «Громадянська освіта».

Гнатюк Я.С. – спеціаліст вищої категорії, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства, викладач дисциплін «Логіка юриста», «Основи філософських знань».

Гой Н.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат економічних наук, доцент кафедри управління та бізнес-адміністрування, викладач дисциплін «Основи менеджменту і маркетингу», «Громадянська освіта», керівник практики.

Грицюк І.І. – спеціаліст, викладач дисципліни «Фізична культура», «Фізичне виховання».

Івасів С.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням (нім.)», «Друга іноземна мова за професійним спрямуванням (нім.)».

Карпенко Г.М. – спеціаліст вищої категорії, кандидат психологічних наук, доцент кафедри іноземних мов, викладач дисципліни

- «Практикум усного і писемного мовлення (іноз. мова)».
- Кудляк І.Б. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Фізичне виховання», «Фізична культура».
- Курилюк І.В. – спеціаліст, викладач дисципліни «Фізичне виховання», «Фізична культура».
- Кучера І.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства, викладач дисциплін «Соціологія».
- Майструк В.В. – спеціаліст, викладач дисципліни «Фізична культура».
- Надурак Н.М. – спеціаліст вищої категорії, кандидат історичних наук, викладач дисциплін «Історія: України і світ», «Історія України»,
- Николайчук С.М. – спеціаліст І категорії, викладач дисциплін «Фізична культура», «Фізичне виховання».
- Пятківський Р.О. – спеціаліст вищої категорії, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства, викладач дисципліни «Основи філософських знань», «Історія: Україна і світ»
- Редько А.Г. – спеціаліст, кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права, викладач дисципліни «Захист України».
- Слижук І.В. – спеціаліст II категорії, викладач дисципліни «Фізична культура», «Фізичне виховання».

3. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Дизайн»)

- Стребкова І.В. — спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат мистецтвознавства, викладач дисциплін «Технологія процесу, передпроектний і проектний аналіз», «Основи композиції», «Синтез творів мистецтва в дизайні», «Спеціалізований живопис», «Спеціалізований рисунок», керівник практики, голова Екзаменаційної комісії, **голова циклової комісії.**
- Пазинюк М.В. — спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Мистецтво (Культурологія)», «Ергономіка», «Комп'ютерне проектування», «Образотворче мистецтво з методикою навчання», «Художня праця», «Комп'ютерна графіка проектування дизайну середовища в інтер'єрі», «Комп'ютерна графіка проектування в ландшафтному дизайні», «Комп'ютерна графіка проектування екстер'єру».
- Салабай В.Б. — спеціаліст І категорії, викладач дисциплін «Матеріалознавство», «Художнє проектування», «Спеціалізований рисунок».
- Сорока О.В. — спеціаліст І категорії, викладач дисциплін «Кольорознавство», «Основи пластичної анатомії»,

«Декор і орнамент», «Основи теорії та методика дизайну», «Колористика та текстиль в інтер'єрі», керівник практики, член Екзаменаційної комісії.

Французенко Т.І. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Основи формоутворення та конструювання», «Основи креслення та нарисної геометрії», «Шрифти», «Сучасні тенденції в дизайні», «Робота в матеріалі», «Об'ємно-просторове моделювання в ландшафтному дизайні», «Об'ємно-просторове моделювання», «Сучасні тенденції в ландшафтному дизайні», «Сучасні тенденції в дизайні інтер'єру», керівник практики, член Екзаменаційної комісії.

Хомин В.М. — спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни, «Основи архітектури і проектування інтер'єру», «Проектування інтер'єру та обладнання», «Проектування в дизайні», член екзаменаційної комісії.

Чмелик І.В. — спеціаліст вищої категорії, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри декоративно-прикладного мистецтва, викладач дисциплін «Мистецтво», «Культурологія», «Історія мистецтва»,

Шпільчак В.А. — спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри декоративно-прикладного мистецтва, викладач дисциплін «Ландшафтний дизайн та вододизайн».

4.Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Початкова освіта»)

Гоцуляк К.І. — спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат педагогічних наук, викладач дисциплін «Основи корекційної педагогіки (дефектологія)», «Педагогіка», «Психологія», керівник практики, член екзаменаційної комісії, **голова циклової комісії**.

Баранецька З.М. – спеціаліст, викладач дисципліни «Психологія».

Глушко М.В. – спеціаліст, викладач дисципліни «Іноземна мова (англ.)», «Іноземна мова за професійним спрямуванням (англ.)», «Методика навчання англійської мови в початкових класах», керівник практики.

Довбенко С.Ю. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової освіти. викладач дисципліни «Теорія та методика виховної роботи», керівник практики.

Дудин М.В. – спеціаліст, керівник практики.

Кравченко І.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисципліни «Іноземна мова (англ.)», «Методика навчання англійської мови в початкових класах», «Країнознавство», «Практичний курс англійської мови»,

керівник практики.

- Лагойда І.М. – спеціаліст, викладач дисципліни «Психологія».
- Ликтей Л.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, доктор філософії, викладач дисциплін «Методика української мови», керівник практики.
- Москаленко Ю.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та релігієзнавства, Заслужений працівник освіти України, керівник практики.
- Никорак Н.Ю. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін, «Мистецтво (Історія мистецтва, Культурологія)», «Методика музичного виховання», «Образотворче мистецтво з методикою навчання», «Співи і музична література», керівництво практикою.
- Павелко Р.О. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Ритміка», «Хореографія (теорія і методика сучасного танцю)», «Хореографія (теорія і методика класичного танцю)», «Народно-сценічний танець», «Мистецтво балетмейстера», «Громадянська освіта (Основи правознавства)», «Основи хореографії з методикою навчання» керівник практики.
- Петрунів Х.В. – спеціаліст, доктор філософії, викладач дисципліни «Анатомія , фізіологія і гігієна дітей дошкільного віку», «Основи медичних знань».
- Плетеницька Л.С. – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик та технологій початкової освіти, викладач дисципліни «Методика навчання математичної освітньої галузі».
- Полякова Т.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисциплін «Українська мова (Українська мова за професійним спрямуванням)», «Сучасна українська мова з практикумом».
- Поміркована Т.В. – спеціаліст вищої категорії, кандидат філологічних наук, викладач дисципліни «Іноземна мова (англ.) за професійним спрямуванням», «Іноземна мова (англ.)», «Країнознавство».
- Прокопів Л.М. – спеціаліст вищої категорії, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки імені Б. Ступарика, керівник практики.
- Сидорів Л.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Основи інклюзивної освіти», «Методика реабілітаційної роботи», «Клініка порушень за нозологіями», керівник практики.
- Сороколита О.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисциплін «Теорія та методика навчання природничої освітньої галузі», «Методика навчання математичної

освітньої галузі», «Методика навчання предмета «Я досліджую світ» ».

Стамбульська Т.І. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист,, кандидат педагогічних наук, викладач дисциплін «Інформаційно - комунікаційні технології навчання», «Методика навчання інформаційної освітньої галузі», «Сучасні інформаційні технології в початковій школі», «Етика ділового спілкування», керівник практики.

Цюняк О.П. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки початкової освіти, викладач дисципліни, член державної атестаційної комісії керівник практики.

Червінська І.Б. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки початкової освіти, керівник практики.

Якимів С.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисципліни «Основи педагогічної майстерності», голова Експертної комісії.

5. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Дошкільна освіта»)

Селепій О.Д. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисциплін «Методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку», «Педагогічні технології в дошкільній освіті», керівник виробничої практики, член Експертної комісії, **голова циклової комісії.**

Бей І.Ю. – спеціаліст вищої категорії, доктор філософії, викладач дисциплін «Мистецтво», «Методика розвитку мовлення і навчання елементів грамоти», керівник практики.

Богославець Н.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисциплін, «Теорія і практика логопедії», «Логопедичні практикуми», керівник практики.

Гурей О.І. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Методика організації образотворчої діяльності дітей», «Народознавство в ЗДО», «Дошкільна педагогіка», керівник практики.

Клубочкіна Т.П. – спеціаліст, викладач дисципліни «Педагогіка», «Психологія».

Кучеренко Н.Б. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни, голова експертної комісії.

Мельник О.Й. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Методика фізичного виховання», «Фізична культура».

Недільський С.А. – спеціаліст, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної та спеціальної освіти, член Експертної комісії, керівник практики.

- Пилипишак С.І. – спеціаліст, викладач дисципліни «Технології (Вступ до спеціальності)», «Основи педагогічної майстерності», керівник практики.
- Салига І.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, старший вчитель, викладач дисциплін «Основи інклюзивної освіти», «Логопедія» керівник практики.
- Сидорів С.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Іноземна мова (англ.)», «Методика навчання англійської мови в дошкільних закладах», «Англійська література для дітей дошкільного віку», «Англійська література», «Методика навчання іноземної мови», керівник практики.
- Сидорук О.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Українська мова за професійним спрямуванням».
- Скавінська І.Л. - спеціаліст, викладач дисципліни “Спеціальна психологія”
- Скавінська Л.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисциплін «Логопедичні технології».
- Трохимчук М.О. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Логопедичні практикуми», керівник практики.
- Чупровська М.Я. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисципліни «Література для дітей дошкільного віку», «Практикум виразного читання», керівник практики.

6. Циклова професійної та практичної підготовки (спеціальність «Право»)

- Савчин Н.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін, «Цивільне та сімейне право», «Цивільний процес», «Цивільне право. Особлива частина», «Реєстрація актів цивільного стану», «Судочинство в господарських судах», «Правові та організаційні основи підприємницької діяльності», керівник практики, **голова циклової комісії.**
- Адамович С.В. – спеціаліст, доктор історичних наук, професор, викладач дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн».
- Блаженко Т.В. – спеціаліст I категорії, викладач дисципліни «Історія вчень про державу і право», «Нотаріат в Україні», «Право соціального забезпечення».
- Гаргат-Українчук О.М. – спеціаліст вищої категорії, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права, процесу і криміналістики, викладач дисциплін «Громадянська освіта», «Основи римського приватного права», «Основи правознавства», «Діловодство», «Аграрне право», «Правове регулювання в туристичній діяльності».
- Зеліско А.В. – спеціаліст вищої категорії, доктор юридичних наук, професор кафедри цивільного права, викладач дисципліни «Цивільне та сімейне право», «Господарське право».

- Зінич Л.В. – спеціаліст, кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права, викладач дисциплін «Конституційне право України».
- Кадук С.В. – спеціаліст, кандидат юридичних наук, викладач дисциплін «Основи криміналістики».
- Квасниця С.М. – спеціаліст I категорії, викладач дисциплін «Юридична деонтологія», «Правоохоронна деонтологія та професійна етика», «Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні».
- Ковальчук В.Д. – спеціаліст, заслужений юрист України, голова екзаменаційної комісії.
- Малиновська І.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисциплін «Теорія держави і права (Громадянська освіта)», «Історія держави і права України», «Адміністративне право», «Ораторське мистецтво», «Ораторське мистецтво та комунікаційні технології», керівник практики.
- Наконечна І.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Кримінальне право. Загальна частина», «Кримінальне право. Особлива частина», керівник практики.
- Павловська Л.В. – спеціаліст, кандидат юридичних наук, доцент кафедри трудового, екологічного, земельного та аграрного права, викладач дисциплін «Судові та правоохоронні органи України», «Трудове право».
- Петровська І.І. – спеціаліст вищої категорії, кандидат юридичних наук, доцент кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права, викладач дисципліни «Фінансове право», «Правова статистика», член Екзаменаційної комісії.
- Хруслов Б.Г. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат історичних наук, викладач дисциплін «Конституційне право зарубіжних країн».

7. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Готельно–ресторанна справа»)

- Павлюк С.М. – спеціаліст вищої категорії, кандидат географічних наук, викладач дисциплін «Географія Карпатського регіону», «Географія», «Організація краєзнавчо-туристичної роботи», «Організація екскурсійного обслуговування», «Стандартизація в готелях і ресторанах», член Екзаменаційної комісії, керівник практики, **голова циклової комісії**.

- Аксюк Н.В. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Основи правознавства і правове регулювання в готельно-ресторанному бізнесі», «Громадянська освіта».
- Глушко В.І. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Фізика і астрономія», «Математика».
- Кречуняк В.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін, «Історія: Україна і світ».
- Кречуняк М.Г. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Інформатика (Інформатика і комп'ютерна техніка)», «Інформаційні системи і технології».
- Максим'юк Н.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Організація та технологія обслуговування в готелях», «Естетичне оформлення готелів та ресторанів», «Світове готельне господарство», «Туристичне краєзнавство», «Організація та технологія обслуговування в готелях», «Гігієна і санітарія», керівник практики, член Екзаменаційної комісії.
- Микитин Л.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Організація та технологія обслуговування в закладах ресторанного господарства», «Бухгалтерський облік», «Економіка підприємства», «Основи маркетингу», «Основи менеджменту», керівник практики.
- Николук С.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Польська мова», «Зарубіжна література», «Українська мова», «Українська мова за професійним спрямуванням», «Українська література», «Основи психології».
- Палійчук У.С. – спеціаліст, викладач дисциплін «Хімія», «Біологія і екологія», «Екологія».
- Плитчук М.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисциплін «Фізична культура».
- Яцків Г. Ю. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Іноземна мова (англ.)», «Іноземна мова за професійним спрямуванням (англ.)», «Друга іноземна мова (нім.)», «Друга іноземна мова за професійним спрямуванням (нім.)», член Екзаменаційної комісії.

8. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Туризм»)

- Вольвин Е.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Основи менеджменту», «Технологія і організація туристичного обслуговування», «Стандартизація в готелях і ресторанах», «Організація та технологія обслуговування в готелях», «Естетичне оформлення готелів та ресторанів», член екзаменаційної комісії, **голова циклової комісії**.
- Бартків О.В. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Географія»,

- «Економіка та організація діяльності», «Економіка підприємства», «Туристичне краєзнавство», «Рекреаційна географія та географія туризму», «Громадянська освіта. Економічна теорія».
- Бурчак С.С. – спеціаліст, викладач дисциплін «Організація та обслуговування в закладах ресторанного господарства», керівник практики.
- Гушул Р.В. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Іноземна мова(англ.)» , «Іноземна мова за професійним спрямуванням (англ.)», член екзаменаційної комісії.
- Зіняк Т.Р. – спеціаліст II категорії, викладач дисципліни «Географія», «Організація краєзнавчо-туристичної роботи».
- Лазарович О.М. – спеціаліст вищої категорії, кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янських мов, викладач дисципліни «Польська мова»
- Маланюк Т.З. – спеціаліст I категорії, кандидат педагогічних наук, викладач дисципліни «Організація екскурсійного обслуговування», «Етнографія», член Екзаменаційної комісії.
- Поплавський О.П. – спеціаліст вищої категорії, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри теоретичної фізики, викладач дисциплін «Охорона праці та безпека життєдіяльності», «Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності», «Безпека життєдіяльності та охорона праці».
- Рудейчук-Кобзева М.Я. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Біологія і екологія», «Анатомія, фізіологія і гігієна дітей шкільного віку», «Гігієна і санітарія у підприємствах готельного та ресторанного типу».

9. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Прикладна математика»)

- Солонець Д.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Алгоритмічні мови та програмування», «Технології (Вступ до спеціальності)», «Прикладне програмування», «Об'єктивно-орієнтоване програмування», «Комп'ютерна схемотехніка», «Операційні системи та системне програмування», голова Екзаменаційної комісії, керівник практики, **голова циклової комісії**.
- Гой Т.П.– спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри диференціальних рівнянь і прикладної математики, викладач дисциплін «Геометрія», «Алгебра і початки аналізу», керівник практики, член Екзаменаційної комісії.
- Калина Л.І. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисциплін «Чисельні методи», «Математика».

- Ковбас Л.П. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Математика».
- Ковбас Б.Р. – спеціаліст, викладач дисципліни «Геометрія», «Алгебра і початки аналізу».
- Крегель Д.І. – спеціаліст, викладач дисциплін «Дискретна математика», «Основи інформатики та комп'ютерної техніки», «Сучасні інформаційні технології», «Основи веб технологій», «Програмне забезпечення», «Інженерна та комп'ютерна графіка», «Web (фронт-ент) програмування».
- Остафійчук М.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисциплін «Математика», «Математичний аналіз».
- Савка І.Я. – спеціаліст вищої категорії, кандидат фізико-математичних наук, викладач дисциплін «Лінійна алгебра та аналітична геометрія», «Дискретна математика».
- Тринога Л.О. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Математика».

10. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Інженерія програмного забезпечення»)

- Бедрій Т.Р. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисциплін «Основи інформатики і комп'ютерної техніки», «Комп'ютерна графіка проектування дизайну середовища в інтер'єрі», керівник практики, **голова циклової комісії**.
- Аннич А.Б. – спеціаліст, викладач дисциплін «Основи інформатики та комп'ютерної техніки», «Організація комп'ютерних мереж».
- Гандера-Калиновська О.В. – спеціаліст, викладач дисциплін «Інформатика», «Інформаційно-комунікаційні технології, технічні засоби навчання», «Економіка підприємства і бухгалтерський облік», «Основи маркетингу», «Економіка та організація діяльності», «Менеджмент та економіка соціокультурної сфери», «Моделювання виробничих та економічних процесів», «Диференціальні рівняння»,.
- Гоцанюк Т.В. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Фізика і астрономія», керівник практики.
- Гуменюк Б.Б. – спеціаліст, викладач дисциплін «Інформатика», «Архітектура комп'ютера», «Алгоритмічні мови та програмування», «WEB-технології», «Технології (Вступ до спеціальності)», «Серверне (back-end)-програмування», «Web-розробка за допомогою програмних фреймворків».
- Гаріджук О.М. – спеціаліст вищої категорії, викладач дисципліни «Математика», «Охорона праці та безпека життєдіяльності».
- Козич О.В. – спеціаліст, викладач дисциплін «Математичні основи інформаційних технологій», «Бази даних та інформаційні

системи», «Системи комп'ютерної математики», «Інтегровані пакети прикладних програм».

Лабачук О.В. – спеціаліст II категорії, викладач дисциплін «Алгебра та початки аналізу», «Геометрія», «Математична логіка та теорія алгоритмів», «Основи алгоритмізації та дискретної математики», «Математичне моделювання», член Екзаменаційної комісії.

11. Циклова комісія професійної та практичної підготовки (спеціальність «Журналістика»)

Гавадзин О.Я. – спеціаліст вищої категорії, кандидат філологічних наук, викладач дисципліни «Українська мова», «Українська література», **голова циклової комісії.**

Бажалюк Н.Б. – спеціаліст II категорії, викладач дисципліни «Українська література», «Українська мова (Українська мова за професійним спрямуванням)».

Горецька О.П. – спеціаліст I категорії, викладач дисциплін «Українська література», «Українська мова», «Українська мова (Українська мова за професійним спрямуванням)».

Івасів Я.І. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисциплін «Українська мова», «Українська мова (Українська мова за професійним спрямуванням)», «Українська література».

Никорак Я.Я. – спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, викладач дисциплін «Цифрові технології в журналістиці», «Основи програмування», «Основи інформатики і комп'ютерної техніки», «Основи Інтернет», «Інформаційні системи та технології».

Усі педагогічні працівники, які викладають загальноосвітні предмети 100 % мають повну вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста або магістра.

Станом на 1 вересня 2024 року у коледжі працює 134 педагогічних працівників, з них:

- основні працівники – 78 – 58%
- сумісники – 56 – 42%.

Кількість викладачів, які мають:

- вчене звання доктора наук – 8 – 6%
- вчене звання доцента – 22 – 16%
- науковий ступінь кандидата наук – 35 – 26%
- професор – 8; - 5.4%;
- почесне звання України «Заслужений юрист України» – 1; - 0.7%;
- почесне звання України «Заслужений працівник освіти України» – 1; - 0.7%
- педагогічне звання «Викладач-методист» – 36; - 27%.

2. ПЕРЕЛІК НАПРЯМІВ ТА СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ З ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ІЗ ЗАЗНАЧЕННЯМ ЛІЦЕНЗІЙНОГО ОБСЯГУ ТА ТЕРМІНУ НАВЧАННЯ

Спеціальність	Ліцензійний	Термін
	обсяг	навчання
012 «Дошкільна освіта»;	90	3р.10м.
013«Початкова освіта»;	120	3р.10м.
022«Дизайн»;	75	3р.10м.
113«Прикладна математика»;	50	3р.10м.
081«Право»;	75	3р.10м.
241 «Готельно-ресторанна справа»;	20	3р.10м.
242«Туризм»	25	2р.5м.
126«Інженерія програмного забезпечення	50	3р.10м.
061 «Журналістика»	25	3р.10м.
262 «Правоохоронна діяльність»	50	3р.10м.

3. УМОВИ НАВЧАННЯ (КОРОТКА ІНФОРМАЦІЯ ПРО МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНУ БАЗУ КОЛЕДЖУ)

Коледж створений у формі відокремленого структурного підрозділу університету без права юридичної особи. Матеріальна база, соціальна, інформаційна структура університету повною мірою використовується для потреб коледжу, навчальні площі та матеріально-технічне оснащення в цілому забезпечують проведення теоретичної, методичної та практичної підготовки студентів.

За функціональним призначенням в університеті використовується 60933,66 м² навчальних приміщень, в тому числі 54777,21 м² - аудиторії,

лабораторії, кабінети тощо, 3071,05 м² - комп'ютерні лабораторії, 3085,4 м² - спортивні зали. Наукова бібліотека разом зі спеціалізованими читальними залами займає 3954,7 м².

У виділених для коледжу приміщеннях загальною площею 4982,9 м² знаходяться лекційні аудиторії, навчально-методичні кабінети, 7 комп'ютерні класи площею 415,8 м², читальний зал, бібліотека, їдальня, актовий зал. Забезпечено підключення до мережі Інтернет через Центр інформаційних технологій завдяки оптоволоконній системі передачі даних.

Всі навчальні приміщення коледжу відповідають санітарно-технічним нормам та правилам протипожежної безпеки.

Коледж забезпечено навчальними кабінетами, обладнаними відповідно до вимог. З метою забезпечення належного рівня виконання навчального плану функціонують:

- кабінет суспільних дисциплін
- кабінет реклами і туризму
- кабінет соціально-економічних дисциплін
- кабінет біології та природознавства
- кабінет педагогіки та психології
- кабінет математичного моделювання
- кабінет народознавства
- кабінет фахових методик
- кабінет математики
- кабінет географії
- кабінет живопису та рисунку
- кабінет інформатики та комп'ютерної техніки
- кабінет методики української мови та каліграфії
- кабінет суспільних дисциплін
- творча лабораторія вивчення психології характеру дитини
- кабінет організації туристичного обслуговування
- кабінет теорії та історії держави і права
- творча лабораторія науково-освітнього проекту «Гірська школа»
- кабінет кримінального права
- кабінет іноземних мов
- кабінет музичного виховання з методикою навчання
- лабораторія інформаційних технологій та ТЗН
- спеціалізована аудиторія дизайну
- кабінет природничих дисциплін
- кабінет української мови та літератури
- кабінет анатомії та основ медичних знань
- кабінет цивільного права і процесу
- кабінет корекційної педагогіки та логопедії
- кабінет фахових методик і технологій дошкільної освіти
- кабінет раннього навчання англійської мови
- кабінет української мови та літератури
- кабінет теорії дизайну та історії мистецтва

- кабінет проектування в дизайні
- кабінет іноземних мов, методики навчання іноземних мов
- кабінет математики та методики навчання математики
- кабінет кримінального процесу і криміналістики
- кабінет трудового навчання та образотворчого мистецтва
- кабінет макетування та роботи в матеріалі
- кабінет проектування інтер'єру та обладнання
- навчально-методичний кабінет спеціальності «Дизайн»
- навчальна лабораторія комп'ютерної графіки та проектування середовища
- кабінет практичної підготовки

З метою якісного проведення навчальних занять із дисциплін циклу загальноосвітньої підготовки задіяно 8 комп'ютерних лабораторій на 185 робочих місць Центру інформаційних технологій університету. Комп'ютери розміщені в аудиторіях відповідно до чинних санітарних норм.

У всіх комп'ютерних класах є доступ до мережі Internet. Комп'ютери об'єднані в локальну мережу. Окрім цього, студенти мають можливість використовувати ресурси безпроводної Wi-Fi мережі університету, підключеної до Internet.

Під час навчального процесу використовуються мультимедійні комплекси.

4. ОСНОВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЩО ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ, СПОСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

У процесі викладання курсів навчальних дисциплін викладацький склад використовує різні методи та форми викладання та навчання (лекції: вступні, тематичні, підсумкові, оглядові лекції, лекції-диспути) практичні, семінарські заняття (у формі діалогу, тренінгів, ділової гри, конференцій, методу конкретних ситуацій (кейсів), групової дискусії, проблемного навчання, проектної технології), консультації (колективні, індивідуальні, групові), а також реалізує різні форми поточного та підсумкового контролю (тестування, виконання практичних завдань, розв'язування географічних, фізичних, математичних та ін. задач, написання рефератів, звітів практики, письмові та усні заліки та екзамени, контрольні, курсові роботи).

Практичне навчання студентів за спеціальностями організоване згідно із Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженим наказом Міністерства освіти від 08.04.1993 р. № 93 та внесеними змінами до нього від 20.12.1994 р. №351, Положенням про проведення практики студентів Івано-Франківського коледжу, навчальними планами, програмами практик і графіком навчального процесу.

Студенти, відповідно до навчальних планів, проходять різні види практик: навчальну, технологічну, виробничу, а також готують протягом навчання курсові роботи. Практика проводиться на туристичних базах області. Під час практики студенти виконують завдання з різних напрямів відповідно до спеціальності, науково-дослідну роботу, проводять дослідження результатів власних курсових робіт.

Освітня кваліфікація **Фаховий молодший бакалавр дошкільної освіти**Вихователь закладу дошкільної
Професійна кваліфікація освітиСтрок навчання **3 роки 10 місяців****НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН**Підготовки **фахового молодшого бакалавра** з галузі знань **01 Освіта/Педагогіка**на основі **базова середня освіта**Освітньо-професійна програма **Дошкільна освіта**за спеціальністю **012 Дошкільна освіта**

спеціалізацією

Форма навчання **денна****I. Графік навчального процесу**

Курси	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень
1	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Пз	К
2	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	К	К
3	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	К	К
4	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	К	К

ПОЗНАЧЕННЯ:

Т - Теоретичне навчання; К - Канікули; С - Екзаменаційна сесія; ВП - Виробнича практика; НП - Навчальна практика; Пз - Польові збори; А - Атестація;

II. ЗВЕДЕНІ ДАНІ ПРО БЮДЖЕТ ЧАСУ, тижні

Курс	Теоретичне навчання	Канікули	Екзаменаційна сесія	Виробнича практика	Навчальна практика	Польові збори	Атестація	Всього
1	37	14				1		52
2	35	14	1				2	52
3	30	12	4	4	2			52
4	22	3	4	12			2	43
Разом	124	43	9	16	2	1	4	199

III. ПРАКТИКА

Назва практики	Семестр	Тижні
Навчальна		2
Навчальна практика. Ознайомлювальна	5	2
Виробнича		16
Виробнича практика. Пробна в групах дітей раннього та мол. дош. віку	6	4
Виробнича практика. Пробна в групах дітей середнього та стар. дош. віку	7	6
Переддипломна педагогічна практика	8	6

IV. ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ

Назва навчальної дисципліни	Форма державної атестації (екзамен, дипломний проект (робота))	Семестр
Комплексний кваліфікаційний іспит	екзамен	8

V. План навчального процесу

№ з/п	НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами				Кількість кредитів ECTS	Кількість годин								Розподіл аудиторних годин на тиждень за курсами і семестрами							
		Екзамени	Заліки	Курсові			Загальний обсяг	Аудиторних					Самостійна робота	I курс	II курс	III курс	IV курс					
				проекти	роботи			Всього	у тому числі					Семестри								
									Лекції	Практичні	Семінарські	Лабораторні		Індивідуальні	1	2	3	4	5	6	7	8
															Кількість тижнів в семестрі							
															17	20	17	18	15	15	11	11
1. Цикл загальноосвітніх дисциплін																						
	1.1. Базові предмети																					
1	Українська мова						290	290		290					4	4	4	4				
2	Українська література						140	140		140					2	2	2	2				
3	Зарубіжна література						70	70		70					2	2						
4	Іноземна мова						150	150		150					2	2	2	2				
5	Історія: Україна і світ						210	210			210				2	2	4	4				
6	Громадянська освіта (основи правознавства, основи економічної теорії)						70	70			70						2	2				
7	Математика						290	290		290					4	4	4	4				
8	Природничі науки																					
9	Фізика і астрономія						128	128		88		40			2	2	3					
10	Хімія						70	70		54		16			2	2						
11	Біологія і екологія						74	74		74						2	2					
12	Географія						34	34		34								2				
13	Фізична культура						210	210		210					3	3	3	3				
14	Захист України						75	75		75					2	2						
15	Захист України (польові збори)						30	30				30				2						
	Всього по п. 1.1:						1601	1601		1265	280	56			22	24	23	20				
	1.2. Вибірково-обов'язкові предмети																					
16	Технології (Вступ до спеціальності)*						70	70			70				4							
17	Інформатика (Інформаційні комунікаційні технології, технічні засоби навчання) *						140	140		140					2	2	3					
	Всього по п. 1.2:						210	210		140	70				6	2	3					
	1.3. Спеціальні курси																					
18	Основи інклюзивної освіти*						80	80		80						4						
19	Психологія (загальна)*						68	68		68								4				
20	Педагогіка*						68	68		68								4				
21	Анатомія, фізіологія і гігієна дітей дошкільного віку*						68	68			68						2	2				

22	Ритміка*					34	34		34					2						
23	Практикум з виразного читання*					34	34			34						2				
Всього по п. 1.3:						352	352		250	102				2	4	4	10			
Разом за розділом (п. 1):						2163	2163		1655	452	56			30	30	30	30			
2. Нормативні навчальні дисципліни																				
2.1. Цикл загальної підготовки																				
24	Безпека життєдіяльності, охорона праці, цивільний захист		7			3	90	30	10		20			60						3
25	Історія української державності і культури		7			3	90	30	14		16			60						3
26	Українська мова за професійним спрямуванням		7			3	90	30		30				60						3
27	Іноземна мова за професійним спрямуванням		5			3	90	60			60			30				4		
28	Інформаційні комунікаційні технології, технічні засоби навчання**		8			3	90							90						
Всього по п. 2.1:			5			15	450	150	24	30	96			300				4		9
2.2. Цикл професійної підготовки																				
2.2.1. Теоретична підготовка																				
29	Вступ до спеціальності**		5			3	90							90						
30	Анатомія, фізіологія і гігієна дітей дошкільного віку**	6				3	90							90						
31	Основи інклюзивної освіти**		5			3	90							90						
32	Психологія (дитяча, педагогічна) **	5				3	90	46	14		32			44				3		
33	Педагогіка **	5				3	90	46	14		32			44				3		
34	Ритміка **		6			3	90							90						
35	Методика ознайомлення дітей з природним довкіллям	5				6	180	90	40		50			90				6		
36	Методика фізичного виховання д.д.в.	6				3	90	60	30		30			30					4	
37	Методика формування елементарних математичних уявлень д.д.в.	6				6	180	90	44		46			90					6	
38	Методика розвитку мовлення і навчання рідної мови	6			6	6	180	90	44		46			90					6	
39	Література для дітей дошкільного віку, практикум з виразного читання**		5			6	180	60	30		30			120				4		
40	Методика музичного виховання д.д.в.		8			3	90	30	12		18			60						3
41	Основи логопедії		7			3	90	50	20		30			40					4	
42	Методика організації образотворчої діяльності з практикумом	7				3	90	60	30		30			30					6	
43	Методика ознайомлення дітей з соціальним довкіллям		6			3	90	60	30		30			30					4	

44	Педагогічні технології в дошкільній освіті	8				3	90	60	20		40			30					6			
Всього по дисциплінам п.2.2.1:		9	7			1	60	1800	742	328		414		1058				16	20	10	9	
2.2.2. Практична підготовка																						
45	Навчальна практика. Ознайомлювальна		5			3	90							90								
46	Виробнича практика. Пробна в групах дітей раннього та мол. дош. віку	6				6	180							180								
47	Виробнича практика. Пробна в групах дітей середнього та стар. дош. вік	7				9	270							270								
48	Переддипломна педагогічна практика	8				9	270							270								
Всього по дисциплінам п.2.2.2:		3	1			27	810							810								
Всього по п. 2.2:		12	8			1	87	2610	742	328		414		1868				16	20	10	9	
Разом за розділом (п. 2):		12	13			1	102	3060	892	352	30	510		2168				20	20	19	9	
3. Вибіркові навчальні дисципліни																						
49	Варіативна компонента ОПП 1		7			3	90	30	10	20				60					3			
50	Варіативна компонента ОПП 2		7			3	90	30	10	20				60					3			
51	Варіативна компонента ОПП 3		8			3	90	30	10	20				60						3		
52	Варіативна компонента ОПП 4		8			3	90	30	10	20				60						3		
53	Варіативна компонента ОПП 5		8			3	90	30	10	20				60						3		
Разом за розділом (п. 3):			5			15	450	150	50	100				300					6	9		
4. Атестація																						
54	Комплексний кваліфікаційний іспит	8				3	90							90								
Разом за розділом (п. 4):						3	90							90								
Загальна кількість						120	5763	3205	402	1785	962	56		2558	30	30	30	30	20	20	25	18
Кількість годин на тиждень														46								
Кількість екзаменів														12				3	5	2	2	
Кількість заліків														18				5	2	6	5	
Кількість курсових проектів														0								
Кількість курсових робіт														1					1			

Директор коледжу

Москаленко Ю.М.

Навчальний план затверджено вченою радою Івано-Франківського фахового коледжу (протокол № 3 від "06" 04 2023 року)

Погоджено: навчально-методичний відділ

"06" 06

2023 р.

(підпис, прізвище та ініціали)

Голова циклової комісії

Гарант ОП

(підпис, прізвище та ініціали)

(підпис, прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЇ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Напрямок підготовки: 012«Дошкільна освіта»

1. Цикл дисциплін загальноосвітньої підготовки

1.1. Базові предмети

Дисципліна: **Українська мова**

Статус: загальноосвітня, базова

Рік, семестр: 2 роки, 1,2,3,4 семестри

Мета: виховання студента як компетентної мовної особистості, яка відзначається високою мовленнєвою культурою, формування навичок комунікативно виправданого користування засобами мови в різних життєвих ситуаціях з обов'язковим дотриманням мовних норм та мовленнєвого етикету; вироблення вмінь за лексемами й граматичними формами пізнавати національне світосприймання, ментальність рідного народу.

Завдання: виховання свідомого прагнення до вивчення української мови; вироблення у студентів компетенцій комунікативно виправданого користування засобами мови в різних життєвих ситуаціях; ознайомлення з мовною системою як основою формування мовних умінь і навичок — орфоепічних, лексичних, граматичних, правописних, стилістичних; формування духовного світу студентів, цілісних світоглядних уявлень, загальнолюдських ціннісних орієнтирів, прилучення через мову до культурних надбань українського народу і людства в цілому.

Зміст дисципліни. Практична стилістика і культура мовлення. Стилiстичні засоби фонетики. Стилiстичні засоби лексикології та фразеології. Словотворчі засоби стилістики. Сприймання чужого мовлення. Відтворення готового тексту. Практична стилістика і культура мовлення. Морфологічні засоби стилістики. Стилiстика простих речень. Стилiстика складних речень. Ділові папери. Інформаційні документи. Звіт. Стилiстика речень з різними способами вираження чужого мовлення. Функціональна стилістика і культура мовлення. Студентський проект удосконалення власного мовлення. Риторика.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – НМТ (ДПА)

Дисципліна: **Українська література**

Статус: загальноосвітня, базова

Рік, семестр: 2 роки, 1, 2, 3, 4 семестри

Мета: підвищення загальної освіченості майбутніх молодших спеціалістів, заохочення до читання та вивчення художньої літератури, „ а через неї до фундаментальних цінностей культури”, розширення культурно-пізнавальних інтересів студентів; сприяння всебічному розвитку, духовному збагаченню, активному громадянському, морально-етичному, соціальному становленню й самореалізації особистості в сучасному світі; формування й утвердження гуманістичного світогляду особистості, орієнтованої на вищі національні та загальнолюдські ідеали й цінності.

Завдання: формування гуманістичного світогляду молодих громадян, розвиток їх духовного світу, утвердження загальнолюдських морально-етичних орієнтирів, сприяння національному самоусвідомленню і стійкому відчуттю приналежності до європейської спільноти, бачення в українській художній творчості ментальних особливостей українця; піднесення загальної освіченості студентів у цілому, гуманітарної зокрема; набуття ними базових знань з української літератури, необхідних для повноцінної самореалізації в суспільстві; ознайомлення із визначними творами української художньої літератури, розвиток уміння сприймати літературний твір як явище мистецтва слова; формування читацької культури студентів, розвиток їх естетичних уподобань і смаків, уміння розрізняти явища класичної і масової культури; піднесення престижу національної літератури, виховання її читача й шанувальника, формування стійкого інтересу до української літератури як вагомого духовного спадку народу, повноцінного оригінального мистецтва; вивчення української літератури в національному і світовому культурологічному контекстах, у міждисциплінарних зв'язках; розвиток творчих та інтелектуальних здібностей студентів, логічного і критичного мислення, культури полеміки, уміння аргументувати власну думку, орієнтуватися в сучасному інформаційному просторі; вироблення вміння застосовувати здобуті на уроках літератури знання, навички у практичному житті; розвиток навичок самоосвіти, бажання і спроможності навчатися.

Зміст дисципліни. Література 70-90 рр. XIX ст. Українська література 10 рр. XX ст. Українська література 20-30 рр. XX ст. Поняття про «розстріляне Відродження». Поезія 20-30 рр. XX ст. Проза. Загальний огляд. Драматургія 20-30 рр. XX ст. Українська література за межами України. Література в Західній Україні (до 1939 р.). Еміграційна література. Організація МУР. Українська література 40-50 рр. XX ст. Українська література за межами України. Українська література другої половини XX – початку XXI ст. Загальні зауваження до характеристики літературного процесу. Поети-шістдесятники (загальна характеристика культурологічного явища «шістдесятництва»). Українська проза другої половини XX – початку XXI ст. Українська «химерна проза» XX ст. Література «українського бароко». Українська історична проза. Сучасна «молода» українська література. Сучасна поезія. Сучасна проза. Творчість Марії Матіос, Євгенії Кононенко, Дари Корній, Люко Дашвар. Література рідного краю.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – залік (4 семестр).

Дисципліна: **Зарубіжна література**

Статус: загальноосвітня, базова

Рік, семестр: 1 рік, 1, 2 семестри

Мета: формування широкої читацької компетенції у студентів, яка базується на знаннях, уміннях пізнавального і творчого характеру, соціальних навичках, світоглядних переконаннях тощо.

Завдання: формувати у студентів уявлення про художню літературу як мистецтво слова, ознайомити студентів із сукупністю відомостей про вершинні явища світового літературного процесу означеного періоду, висвітлити найважливіші періоди творчого шляху визначених програмою авторів, розкрити

проблематику та ідейно – тематичну основу художніх творів, визначити місце і значення творчості письменника у розвитку світової культури, виявити нові засоби та форми художнього самовираження митця, навчити визначати національну своєрідність творів.

Зміст дисципліни. Соціально-психологічна проза XIX ст. Загальна характеристика розвитку культури та літератури XIX ст., розквіт соціально-психологічної прози. Література другої половини XIX ст. та на межі XIX – XX ст. Традиції і новаторські зрушення в літературі другої половини XIX ст. Декадентські настрої в літературі та інших видах мистецтва. Поетична революція. Література першої половини XX ст. Історико-соціальна характеристика доби. Найвідоміші представники авангардистських і модерністських течій першої половини XX ст. Література другої половини XX ст. Специфіка літератури другої половини XX ст. Розвиток існуючих і виникнення нових літературних напрямів, течій і тенденцій. Постмодерністська проза останніх десятиліть XX ст. Література на межі XX – XXI ст. Загальна характеристика історико-культурної ситуації к. XX-поч. XXI ст. Постмодернізм як один із провідних напрямків мистецтва кінця XX ст.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – залік.

Дисципліна: **Іноземна мова**

Статус: загальноосвітня, базова

Рік, семестр: 2 роки, 1, 2, 3, 4 семестри

Мета: забезпечити студентів системними знаннями фонетичної, лексичної, граматичної структури англійської мови та сформувати практичні мовленнєві навички, забезпечити практичне володіння усним і писемним літературним мовленням; вільно і граматично правильно спілкуватися іноземною мовою в різних ситуаціях повсякденного і професійного спілкування.

Завдання: сформувати у студентів системні знання з англійської мови і навчити правил їх функціонування та застосування у процесі спілкування; сформувати комунікативну компетенцію - здатність сприймати та адекватно реагувати на англійське мовлення різного функціонального спрямування; вдосконалити вміння студентів сприймати на слух монологічне та діалогічне англійське мовлення; навчити студентів спонтанно відтворювати діалогічне та монологічне мовлення відповідно до тематики, що вивчається; сформувати вміння здійснювати різні види письмових завдань (тести, диктанти, перекази, твори тощо) з метою вдосконалення навичок писемного мовлення; виробити у студентів навички правильної англійської вимови, максимально наближеної до літературно-фонетичних норм та навчити застосовувати фонетичні групи у практичному оволодінні англійською мовою; сформувати артикуляційну базу англійської мови; сформувати країнознавчу компетенцію – систему знань про особливості соціокультурного розвитку країн, мова яких вивчається (США, Великобританія, Австралія, Нова Зеландія); розвивати вміння здійснювати комунікацію англійською мовою на професійному рівні.

Зміст дисципліни. Люди та стосунки між ними. Якості особистості. Стосунки з товаришами, взаємодопомога. Мої друзі. Спілкування у сім'ї. Вибір професії. Робота та професії. Вимоги до професійних якостей та кваліфікації. Школа. Шкільне життя. Національна кухня Великої Британії та України. Сучасні

засоби комунікації. Природні катаклізми. Види катаклізмів, їх причини та наслідки. Живопис в Україні. Живопис у Великобританії. Світ спорту. Спорт у моєму житті. Важливість англійської мови в світі. Вчимо мову самостійно. Готуємось до екзаменів. На екзамені. Плани на майбутнє. Вибір професії та пошук роботи. Взаємовідносини в сім'ї. Батьки і діти. У ресторані. Культура харчування в Україні. Культура харчування в Британії. Смаки та уподобання. Заклади громадського харчування. Природа і довкілля. Забруднення і його види. Поговоримо про мистецтво і його жанри. Молодь і молодіжна культура. Проблеми зайнятості молоді. Представницькі місії за кордоном. Міжнародне співробітництво.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – НМТ (ДПА), залік.

Дисципліна: Історія: Україна і світ.

Статус: загальноосвітня, базова

Рік, семестр: 2 роки, 1,2,3,4 семестри

Мета: формувати соціальну компетентність, тобто здатність жити в українському соціумі, яка змістовно представлена сукупністю політичної, соціально-економічної, соціально-комунікативної, полікультурної, інформаційно-інструментальної, індивідуально-особистісної компетентностей, а також предметні компетентності такі, як хронологічна, просторова, інформаційна, мовленнєва, логічна, аксіологічна.

Завдання: формування історичного мислення, наукового світогляду; набуття навичок науково-історичного аналізу; виявлення логіки та об'єктивних закономірностей історичного процесу; виховання високого рівня культури, громадянської відповідальності, національної гідності, патріотизму.

Зміст дисципліни. Зміст курсу включає такі теми: «Україна на початку ХХ ст.», «Україна в Першій світовій війні», «Українська державність 1917–1921 рр.», «УСРР в період непу (1921–1928 рр.)», «Радянська модернізація України (1929–1938 рр.)», «Західноукраїнські землі в 1919–1939 рр.», «Україна у Другій світовій війні (1939–1945 рр.)», «Повоєнна відбудова України», «Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (1953–1964 рр.)», «Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 1960-х – початок 1980-х рр.)», «Розпад Радянського Союзу та відродження незалежності України (1985–1991 рр.)», «Україна в умовах незалежності», «Наш край у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.».

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – НМТ (ДПА)

Громадянська освіта (основи правознавства, основи економічної теорії)

Дисципліна: Основи правознавства

Статус: загальноосвітня, базова

Рік, семестр: 1 рік, 3, 4 семестр. Мета: формування системного уявлення в студентів про державу та право як основні засоби впорядкування суспільних відносин та вміння використовувати їх у практичному житті.

Завдання: ознайомити студентів з основами теорії держави та права і на цій основі сформулювати їхнє уявлення про державно-правові реалії України; поглибити знання студентів про виникнення, типи та форми держави, історію

розвитку української державності, сучасну українську державу та її органи; поглибити знання про соціальні норми, сформувані системне уявлення про правові норми, галузі права, правовідносини, правопорядок, правопорушення та юридичну відповідальність; сформувані системне уявлення про способи підтримання правопорядку, механізми захисту прав і свобод; виховувати переконаність у необхідності дотримання правових норм, непримиренність до протиправної поведінки; виробити в студентів уміння аналізувати суспільно-політичні події, користуватися правовими актами, юридичною літературою; формувати в студентів навички діяти згідно з нормами права у конкретних життєвих ситуаціях; сформувані в студентів уміння використовувати набуті знання у практичному житті тощо.

Зміст дисципліни. Основи теорії держави. Основи теорії права. Основи публічного права України.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — залік.

Дисципліна: – **Основи економічної теорії**

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» є оволодіння студентами основами системи знань про економічні відносини, економічні закони й принципи, які визначають поведінку людей в умовах виробничої та побутової діяльності, вивчення проблеми ефективного використання обмежених виробничих ресурсів і шляхи забезпечення суспільних потреб.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Основи економічної теорії” є:

- дати студентам систему теоретичних знань з основ економічної теорії;
- сформувані знання про закономірності функціонування й розвитку системи економічних відносин, а також діяльності економічних суб’єктів і економіки в цілому;
- забезпечити студентів уміннями аналізувати тенденції розвитку суспільства та аргументувати необхідність ринкових перетворень; визначати основні макроекономічні показники; пояснювати механізм ринкового саморегулювання, конкуренції, особливості функціонування ринкової економіки.

Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка» є оволодіння студентами основами системи знань про економічні відносини, економічні закони й принципи, які визначають поведінку людей в умовах виробничої та побутової діяльності, вивчення проблеми ефективного використання обмежених виробничих ресурсів і шляхи забезпечення суспільних потреб.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Економіка” є:

- дати студентам систему теоретичних знань з основ економічної теорії;
- сформувані знання про закономірності функціонування й розвитку системи економічних відносин, а також діяльності економічних суб’єктів і економіки в цілому;
- забезпечити студентів уміннями аналізувати тенденції розвитку суспільства та аргументувати необхідність ринкових перетворень; визначати основні макроекономічні показники; пояснювати механізм ринкового

саморегулювання, конкуренції, особливості функціонування ринкової економіки.

Короткий зміст

Становлення й розвиток економічної теорії. Економічна думка в Україні. Методи дослідження економічних процесів і явищ. Функції економічної теорії. Суспільне виробництво. Поняття власності, суть відносин власності. Типи економічних систем. Товарне виробництво. Товар і його властивості. Функції грошей. Сутність ринку. Суб'єкти й об'єкти ринку. Основні функції і типи ринку. Попит. Пропозиція. Підприємство і підприємництво. Витрати виробництва та його структура. Конкуренція і монополія. Теорія ринкових структур. Економічне зростання та його фактори. Економічні цикли. Зайнятість і безробіття. Інфляція. Міжнародна економіка. Міграція робочої сили. Державне регулювання ринкової економіки.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль- екзамен.

Дисципліна: **Математика**

Статус: загальноосвітня, базова

Рік, семестр: 2 роки, 1, 2, 3, 4 семестри

Мета: забезпечення рівня підготовки студентів з математики, необхідного для спеціальної підготовки та майбутньої професійної діяльності.

Завдання: формування у студентів наукового світогляду, уявлень про ідеї і методи математики, її ролі у пізнанні дійсності, усвідомлення математичних знань як невід'ємної складової загальної культури людини, необхідної умови повноцінного життя в сучасному суспільстві; стійкої мотивації до навчання; оволодіння студентами мовою математики в усній та письмовій формах, системою математичних знань, навичок і умінь, потрібних у повсякденному житті та майбутній професійній діяльності, достатніх для успішного оволодіння іншими освітніми галузями знань і забезпечення неперервності освіти; інтелектуальний розвиток особистості, передусім розвиток у студентів логічного мислення і просторової уяви, алгоритмічної, інформаційної та графічної культури, пам'яті, уваги, інтуїції; екологічне, естетичне, громадянське виховання та формування позитивних рис особистості; формування життєвих і соціально-ціннісних компетентностей студента.

Зміст дисципліни. Вступ. Основні види рівнянь та нерівностей з однією змінною. Дійсні числа. Числові функції. Корінь n -го степеня. Степенева функція. Тригонометричні функції кута. Тригонометричні рівняння та нерівності. Показникова функція. Логарифмічна функція. Похідна функції. Застосування похідної для дослідження функцій. Первісна. Визначений інтеграл. Застосування інтегралів. Елементи комбінаторики. Елементи теорії ймовірностей та математичної статистики. Вступ. Аксиоми планіметрії. Система опорних фактів курсу планіметрії. Початкові поняття стереометрії. Взаємне розміщення прямих у просторі. Паралельність прямої та площини. Паралельність площин. Перпендикулярність прямої і площини. Перпендикулярність площин. Відстані та кути у просторі. Вектори та координати у просторі. Геометричні тіла та многогранники. Тіла обертання. Об'єми многогранників. Об'єми та площі поверхонь тіл обертання.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – НМТ (ДПА) (4 семестр).

Природничі науки

Дисципліна: **Фізика і астрономія**

Статус: загальноосвітня, базова

Рік, семестр: 2 роки, 1, 2, 3 семестри

Мета: ознайомити студентів з основними принципами і законами фізики та їх математичними виразами, ознайомити студентів з основними фізичними явищами, методами їх спостереження та експериментального дослідження. Навчити формувати і розв'язувати фізичні задачі, дати студентам уявлення про границі застосування фізичних моделей.

Завдання: студенти повинні знати: теоретичний матеріал в рамках програмних вимог; основні підходи розв'язування задач з курсу фізики; теоретичні основи обробки результатів вимірювань; вміти: формулювати основні закони фізики; розв'язувати задачі з курсу фізики; проводити експеримент по визначенню фізичних величин та перевірці законів фізики.

Зміст дисципліни. Задачі та експериментальний метод фізики. Абстракції та моделі у фізиці. Фізичні величини та їх вимірювання. Система одиниць фізичних величин. Кінематика матеріальної точки. Кінематика твердого тіла. Динаміка матеріальної точки. Перетворення Лоренца. Рух системи матеріальних точок. Закон збереження імпульсу. Закон збереження енергії. Рух тіл змінної маси. Кінетична енергія твердого тіла Рух при наявності сил тертя. Рух у полі сил тяжіння. Коливання. Гармонічні коливання. Згасаючі коливання. Вимушені коливання. Явище резонансу. Механіка пружних тіл. Механіка рідин і газів. Гідростатика. Хвильовий рух. Елементи акустики. Основне рівняння кінетичної теорії газів; термодинамічні величини; статистичний і термодинамічний метод опису речовини; кінетичні характеристики молекулярного руху; задачі термодинаміки (поняття роботи, теплоти, внутрішньої енергії); процеси в ідеальних газах; закони реального газу; процеси, що відбуваються в рідких розчинах; молекулярний опис явищ в твердих тілах. основні ідеї, поняття і закони електрики і магнетизму, закони постійного струму, діелектричні властивості кристалів, механізми електропровідності, електропровідність металів та напівпровідників, електромагнітну індукцію, рівняння Максвелла, електромагнітні коливання і хвилі, основні методи вимірювання електричних і магнітних величин та обробки даних експериментальних вимірювань. Основні поняття, визначення та закони оптики; теоретичні основи оптичних явищ; будова та принцип дії основних оптичних приладів. Основні властивості атомних ядер, основні властивості ядерних сил, основні закономірності і теоретичні уявлення про механізми α -, β -, γ -розпаду, моделі атомних ядер, ядерні реакції та їх класифікація, реакція поділу атомних ядер та її практичне використання, основні положення фізики елементарних частинок.

Оцінювання: поточне: контрольні роботи, усні відповіді, захист лабораторних робіт; форма підсумкового контролю - залік.

Дисципліна: **Хімія**

Статус: загальноосвітня, базова

Рік, семестр: 1 рік, 1, 2 семестр

Мета: підвищення загальної освіченості майбутніх молодших спеціалістів, заохочення до вивчення даного предмета; формування засобами навчального предмета ключових компетентностей, необхідних для соціалізації, творчої самореалізації особистості, розуміння природничо-наукової картини світу; вироблення екологічного способу й стилю мислення, поведінки; утвердження гуманістичного світогляду особистості, орієнтованої на вищі національні та загальнолюдські ідеали й цінності.

Завдання: засвоєння системи знань про фундаментальні закони та факти хімії; висвітлення ролі хімії як науки, що забезпечує вирішення глобальних проблем людства, таких як енергетична, сировинна, продовольча та проблеми створення нових матеріалів; уміння здійснювати пошук, опрацьовувати та систематизувати наукову інформацію, оцінювати її достовірність; уміння самостійно й умотивовано організувати власну пізнавальну діяльність, виконувати лабораторні експерименти, проводити розрахунки за хімічними формулами і рівняннями; орієнтуватися і приймати рішення у проблемних наукових та практичних ситуаціях; розвиток інтелектуальних і творчих здібностей студентів у процесі вивчення предмета «Хімія»; формування розуміння впливу хімії на технічний прогрес людства; пояснення хімічних процесів, що відбуваються в природі, побуті та на виробництві; вироблення навиків екологічно правильної поведінки в довкіллі; екологічне виховання студентів у цілому; розуміння небезпеки хімічних забруднень та їх впливу на організм людини, ризику безпечного поводження з легкозаймистими, токсичними та вибуховими речовинами; використання набутих знань та вмінь у практичному житті та побуті для визначення можливостей перебігу хімічних перетворень у різних умовах і розуміння їх наслідків; виготовлення розчинів необхідної концентрації в побуті та на виробництві.

Зміст дисципліни. Повторення питань курсу хімії основної школи.

Неметалічні елементи та їх сполуки. Металічні елементи та їх сполуки. Органічні сполуки. Хімія і життя.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – залік.

Дисципліна: **Біологія і екологія**

Статус: загальноосвітня, базова

Рік, семестр: 2 роки, 2, 3, семестри

Мета: забезпечення підготовки молодших спеціалістів знаннями з біології, формування наукової картини живої природи, екологічної культури, зміцнення духовного і фізичного здоров'я, формування ключових компетентностей, яких потребує сучасне життя.

Завдання: засвоєння студентами знань про хімічну будову, властивості, структуру і функціонування живих систем на різних рівнях організації живого; взаємозв'язки між живими системами, неживою природою; оволодіння методологією наукового пізнання; вміннями самостійного вивчення основних понять, законів, біологічних закономірностей; уміннями спостерігати, досліджувати і пояснювати явища природи; застосовувати теоретичні знання з метою професійного самовизначення у прикладних сферах людської діяльності (медицина, сільське господарство, біотехнологія, педагогіка); формування вмінь встановлювати гармонійні стосунки з природою на основі поваги до життя як найвищої цінності, до всього живого як унікальної частини біосфери; емоційно-

ціннісного ставлення до природи, до себе, до людей, до загальнолюдських духовних цінностей; формування умінь використовувати набуті знання для оцінки наслідків своєї діяльності по відношенню до навколишнього середовища, здоров'я інших людей, власного здоров'я, обґрунтування та дотримання заходів профілактики захворювань, правил поведінки у природі; розвиток інтелектуальних і творчих здібностей та якостей особистості, прагнення до самоосвіти; виховання переконаності у можливості пізнання живої природи, необхідності дбайливого ставлення до оточуючого середовища, власного здоров'я.

Зміст дисципліни. Розділ I. «Молекулярний рівень організації життя». Розділ II «Клітинний рівень організації життя». Розділ III «Організмовий рівень організації життя». Розділ IV «Надорганізмові рівні організації життя». Розділ V «Історичний розвиток органічного світу».

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – залік.

Дисципліна: **Географія**

Статус: загальноосвітня

Рік, семестр: 1 рік, 4 семестр

Мета: вдосконалити уяву студентів про географічну картину світу, утверджувати поняття про географію як конструктивну науку і формувати географічне мислення на основі історичного, територіального, комплексного, типологічного, проблемного і конструктивного підходів.

Завдання: формування соціальної та поглиблення функціональної, інформаційної та ціннісно-сислової компетенції.

Зміст дисципліни. Вступ. Предмет соціально-економічної географії світу. Історико-географічні регіони світу. Видатні економ-географи світу.

Розділ I. ЗАГАЛЬНА ЕКОНОМІКА – ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА СВІТУ. Політична карта світу. Населення світу. Взаємодія суспільства і природи. Світові природні ресурси. Світове господарство. Промисловість. Глобальні проблеми людства.

Розділ II. РЕГІОНИ ТА КРАЇНИ СВІТУ. Країни Європи. Країни Азії. Країни Північної Америки. Країни Латинської Америки. Країни Африки, Австралії та Океанії.

Оцінювання: поточне оцінювання, форма підсумкового контролю – залік

Назва дисципліни: **Фізична культура**

Статус: загальноосвітня, базова, позакредитна

Рік, семестр: 2 роки; 1, 2, 3, 4 семестри

Мета: послідовне формування фізичного виховання особистості фахівця відповідного рівня освіти.

Завдання : формування розуміння ролі фізичної культури в розвитку особистості і підготовки її до професійної діяльності, мотиваційно-ціннісного ставлення до фізичної культури, установлення на здоровий спосіб життя, фізичне вдосконалення і самовиховання, потреби в регулярних заняттях фізичними вправами і спортом; формування системи знань з фізичної культури та здорового способу життя, необхідних у процесі життєдіяльності, навчання, роботі, сімейному фізичному вихованні; зміцнення здоров'я, сприяння правильному формуванню і всебічному розвитку організму, профілактика захворювань,

забезпечення високого рівня фізичного стану, працездатності на протязі всього періоду навчання; оволодіння системою практичних умінь і навичок занять головними видами і формами раціональної фізкультурної діяльності, забезпечення, зберігання і зміцнення здоров'я, розвиток й удосконалення психофізичних можливостей, якостей і властивостей особистості.

Зміст дисципліни. Теоретична підготовка

1. Фізична культура і спорт у системі загальнолюдських цінностей, забезпечення здоров'я і фахової дієздатності.

2. Фізична культура і система фізичного виховання у вищих навчальних закладах.

3. Фізична культура і основи здорового способу життя студента.

4. Фізична підготовка в системі фізичного вдосконалення людини.

5. Контроль і самоконтроль у процесі фізичного удосконалення.

Методична підготовка

1. Засоби перевірки і оцінки головних рухових якостей (витривалість, сила, швидкість, спритність, гнучкість) та навичок і умінь (плавання, легка атлетика, ігрові види спорту, туризм, орієнтування тощо)

2. Організація і методика проведення самостійних занять з фізичного виховання в умовах вищого навчального закладу.

3. Методика самоконтролю в процесі занять фізичними вправами.

4. Основи методики побудови визначеної форми занять системами фізичних вправ.

5. Основи методики загартування.

Назва дисципліни: **Захист України**

Статус: загальноосвітня, базова

Рік, семестр: 1 рік, 1, 2 семестр.

Мета: підготовка студентів до надання першої медичної допомоги постраждалим в умовах надзвичайних ситуацій мирного і військового часу при отриманні механічних травм, радіаційних уражень та різноманітних отруєнь і укусів.

Завдання: знати заходи, ліки і засоби першої медичної підготовки при різноманітних ушкодженнях і хворобах; вміти надавати першу допомогу постраждалим від надзвичайних ситуацій; набути первинних навичок у проведенні реанімаційних заходів, прийомів зупинки кровотеч, іммобілізації, накладання пов'язок при пораненнях, оволодінні засобами медичної допомоги при різноманітних отруєннях.

Зміст дисципліни. Основні травми та перша допомога при них.

Основні методи реанімації потерпілих та правила надання першої допомоги. Фізіологічні основи статевих відносин. Профілактика інфекційних захворювань та догляд за хворими.

Оцінювання: поточне, форма підсумкового контролю – залік.

1.2. Вибірково-обов'язкові предмети

Назва дисципліни: **Технології / Вступ до спеціальності***

Статус: загальноосвітня, вибірково-обов'язкова/ нормативна, професійна

Рік, семестр: 1 рік, 1 семестр

Мета: розкриття перед студентами перспективи і шляхів оволодіння професійною діяльністю вихователя, сприяння в підготовці до раціональної організації навчальної діяльності у коледжі.

Завдання : сформувати у студентів загальне уявлення про структуру, зміст, характер і специфіку їхньої майбутньої професійної діяльності; розкрити загальні засади педагогічної професії, ознайомити з професіограмою діяльності вихователя ЗДО; шляхи формування культури педагогічного спілкування; сприяти формуванню особистості майбутнього педагога, розвитку його культури, ерудиції; ознайомити майбутніх педагогів з системою освіти в Україні, принципами її побудови; розкрити зміст та основні форми навчання у вищому педагогічному закладі освіти, види та форми перевірки й оцінки знань, умінь та навичок студентів; охарактеризувати педагогічну практику студентів як один із способів їх професійної підготовки; дати уявлення про раціональні форми і методи самостійної роботи з оволодіння спеціальністю, про роль самовиховання у формуванні основ педагогічної майстерності.

Зміст дисципліни. Вітчизняна та зарубіжна історія становлення та розвитку педагогічної професії, зокрема фаху вихователя, на різних історичних етапах; поняття педагогічної діяльності, її особливості, функції та стилі; професіограма вихователя ЗДО, особистісні якості, якими повинен володіти фахівець дошкільного профілю, сучасні вимоги до педагога; сутність, особливості та види професійного педагогічного спілкування; вимоги до культури мовлення педагога; система освіти України, типи навчальних закладів, освітньо-кваліфікаційні рівні; форми організації навчання у ВНЗ; види практики студентів спеціальності «Дошкільна освіта»; сутність культури розумової праці студента; вимоги до організації його навчальної діяльності; основні законодавчі та нормативно-правові акти, які ухвалені у галузі освіти України, та є визначальними при наданні освітніх послуг у різних типах навчальних закладів;

Тривалість: 17 тижнів, 4 години на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — залік.

Назва дисципліни: **Інформатика / ІКТ, ТЗН ***

Статус: загальноосвітня, вибірково-обов'язкова /нормативна, професійна

Рік, семестр: 2 роки, 1, 2 семестр

Метою курсу є формування у студентів теоретичної бази знань з основ інформатики, умінь і навичок ефективного використання сучасних комп'ютерно-інформаційних технологій у своїй діяльності, що має забезпечити формування у студентів інформаційної культури та інформатично-комунікативної компетентності.

Мета курсу досягається через практичне оволодіння студентами навичками роботи з прикладним програмним забезпеченням загального та навчального призначення, ознайомлення з функціональним призначенням основних пристроїв комп'ютера та принципами їх будови і дії.

Завданнями курсу є:

формування у студентів бази знань, умінь і навичок, необхідних для кваліфікованого та ефективного використання сучасних інформаційно-

комунікаційних технологій у навчально-пізнавальній діяльності та повсякденному житті;

розвиток у студентів уміння самостійно опановувати та раціонально використовувати програмні засоби різного призначення, цілеспрямовано шукати й систематизувати інформацію, використовувати електронні засоби обміну даними;

формування у студентів уміння застосовувати інформаційно-комунікаційні технології з метою ефективного розв'язання різноманітних завдань щодо отримання, обробки, збереження, подання інформації, які пов'язані з майбутньою професійною діяльністю в умовах інформаційного суспільства.

В результаті вивчення курсу студент повинен

знати:

визначення інформації, її властивості, інформаційні процеси та інформаційні системи;

принципи будови та дії комп'ютера;

призначення офісних пакетів для вирішення прикладних задач;

можливості використання глобальної мережі Інтернет, пошук потрібних відомостей.

вміти:

проводити основні операції над інформаційними об'єктами, зокрема створювати та опрацьовувати інформаційні об'єкти в різних програмних середовищах;

здійснювати пошук необхідних інформаційних матеріалів (відомостей) з використанням пошукових систем, зокрема в Інтернеті;

використовувати офісні пакети (текстовий процесор MS Word, табличний процесор MS Excel) для розв'язку задач прикладного рівня;

алгоритмічно, логічно та критично мислити;

вміти використовувати середовище програмування;

використовувати засоби ІКТ для обміну повідомленнями та організації співпраці при розв'язуванні навчальних, в тому числі які виникають при навчанні інших предметів, дослідницьких і практичних життєвих завдань;

планувати, організовувати та здійснювати індивідуальну і колективну діяльність в інформаційному середовищі;

безпечно працювати з інформаційними системами.

Форма підсумкового контролю: поточне, форма підсумкового контролю – залік.

1.3. Спеціальні курси

Назва дисципліни: **Основи інклюзивної освіти***

Статус: загальноосвітня, спеціальна/ нормативна, професійна

Рік, семестр: 1 рік, 2 семестр

Мета: ознайомлення студентів зі структурою корекційно-педагогічної діяльності, її суб'єктами та об'єктами, принципами, змістом, напрямками, формами та методами, засобами корекційно-педагогічного впливу, спрямованого на виховання та гармонійний розвиток осіб з особливими освітніми потребами.

Завдання:

- комплексної диференціальної діагностики відхилень у психофізичному розвитку;
- психолого-педагогічної характеристики дітей з різними порушеннями психофізичного розвитку та особливостей роботи з ними в умовах спеціальної та інклюзивної освіти;
- корекційних та компенсаторних можливостей людини відповідно до наявного порушення психофізичного розвитку, її індивідуальних особливостей;
- змісту і форм роботи з родинами, які виховують дітей з вадами психофізичного розвитку.

Уміння:

- здійснювати моніторинг розвитку дітей, що мають труднощі у навчанні, та адекватно оцінювати причини, які ці труднощі спричиняють;
- своєчасно виявляти відхилення у розвитку учнів та здійснювати правильний психолого-педагогічний супровід дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку;
- здійснювати індивідуальний та диференційований підхід до учнів з вадами психофізичного розвитку в умовах інтегрованої та інклюзивної освіти;
- проводити роботу з батьками щодо надання їм правильної інформації про осіб з порушеннями психофізичного розвитку.

Зміст дисципліни. Спрямована на розкриття теоретичних засад корекційно-педагогічної роботи, формування наукового уявлення про принципи відбору дітей у спеціальні заклади, практичну організацію роботи корекційного педагога з дітьми з вадами психофізичного розвитку та відхиленнями у поведінці; формування практичних умінь і навичок корекційно-педагогічної роботи, комплексного впливу на стан і поведінку дітей з вадами психофізичного розвитку та відхиленнями у поведінці.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 години — 17 тижнів, 4 години на тиждень.

Форма підсумкового контролю: поточне, форма підсумкового контролю — залік.

Назва дисципліни: **Психологія (загальна)***

Статус: загальноосвітня, спеціальна/ нормативна, професійна

Рік, семестр: 3, 4 рік; 4, 5 семестри

Мета: закласти фундамент психологічних знань, ознайомивши студентів із найзагальнішими поняттями, проблемами та закономірностями психічної діяльності людини.

Завдання: оволодіти такими базовими поняттями «Загальної психології», як об'єкт та предмет психології, метод, методологія, психіка, свідомість, самосвідомість, несвідоме.

Зміст дисципліни. . Вступ до загальної психології. Мозок і психіка. Розвиток психіки і свідомості. Психологія особистості. Індивідуально-психологічні особливості особистості. Психологія соціальних груп. Психологічна характеристика діяльності. Мова і мовлення. Спілкування. Пізнавальні психічні процеси. Увага. Пізнавальні психічні процеси. Відчуття. Пізнавальні психічні процеси. Сприймання. Пізнавальні психічні процеси. Мислення. Пізнавальні психічні процеси. Уява. Пізнавальні психічні процеси.

Пам'ять. Емоційно-вольові психічні процеси. Емоції та почуття. Емоційно-вольові психічні процеси. Воля.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 годин — 33 тижні, 2 години на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — екзамен.

Назва дисципліни: **Педагогіка***

Статус: загальноосвітня, спеціальна/ нормативна, професійна

Рік, семестр: 2, 3 рік; 3, 4, 5, 6 семестри

Мета: забезпечити основну теоретичну і практичну педагогічну підготовку студентів до виконання кваліфікаційних обов'язків вихователя дошкільного навчального.

Завдання: сформувати у майбутніх вихователів знання про мету, завдання, зміст і методи виховання дітей дошкільного віку; ознайомити з надбаннями педагогічних традицій українського народу, педагогічними теоріями, світовим досвідом виховання дітей до школи; формувати здатність до педагогічного осмислення явищ виховання, навчання і розвитку дитини в умовах родинно-суспільного виховання; навчити творчому підходу до педагогічної діяльності; підготувати до практичного здійснення завдань педагога у сучасних умовах дошкільної освіти; розвивати уміння педагогічного прогнозування.

Зміст дисципліни. Загальні основи педагогіки. Виховання і розвиток. Розвиток системи суспільного дошкільного виховання в Україні. Система освіти України. Виховання і розвиток дітей раннього віку. Виховання дітей дошкільного віку. Гра – провідний вид діяльності дошкільника. Навчання дітей дошкільного віку. Взаємодія дошкільного навчального закладу, сім'ї, школи. Планування на облік навчально-виховної роботи. Організація роботи дошкільного навчального закладу та керівництво ним.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 годин — 33 тижнів; 4, 3 години на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — екзамен.

Назва дисципліни: **Анатомія, фізіологія та гігієна дітей дошкільного віку***

Статус: загальноосвітня, спеціальна/ нормативна, професійна

Рік, семестр: 2 роки; 3, 4 семестр

Мета: професійна підготовка майбутніх вихователів, які отримують високий рівень знань про ріст і розвиток дитячого організму, його специфіку у кожному віковому періоді, що забезпечують необхідну ефективність навчально-виховного процесу, застосування нових методів навчання, профілактики відхилень стану здоров'я, а також для використання здобутих знань на роботі, у власному побуті і родині.

Завдання: ознайомлення майбутніх вихователів з функціонуванням усіх систем дитячого організму в нормі і при відхиленнях, а також з методами гігієни.

Зміст дисципліни. Основні поняття курсу. Загальні закономірності росту і розвитку дітей. Анатомія та фізіологія нервової системи дітей різного віку. Фізіологія ВНД. Сенсорні системи організму. Вікові анатомо-фізіологічні особливості будови та гігієна опорно-рухового апарату. Серцево-судинна система та система крові, вікові особливості. Вікові особливості будови та гігієна

дихальної системи. Вікові особливості будови та гігієни травної системи. Вікові особливості будови та гігієни видільної системи. Ендокринна регуляція функцій організму людини. Фізіолого-гігієнічні основи організації навчально-виховного процесу.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — екзамен.

Назва дисципліни: **Ритміка***

Статус: загальноосвітня, спеціальна/ нормативна, професійна

Рік, семестр: 1 рік, 1 семестр

Мета: надання студентам знань з основи сучасного хореографічного мистецтва для поглибленого розуміння ритмопластичної структури музичного твору.

Завдання:

Ознайомити студентів з основами техніки джаз- модерн танцю, а саме принципами ізоляції, поліритмії, та поліцентрії ;

- Ознайомлення студентів з основами танцювальної імпровізації, як засобу для пізнання свого тіла та ритмо- пластичної складової музичного твору.

- розширення мистецького світогляду, ціннісних орієнтацій та компетенцій майбутніх організаторів у сфері культури та мистецтва;

- збагачення власного художньо-естетичного досвіду для подальшого використання в професійній діяльності;

Зміст дисципліни. цілісна система музично-ритмічно-рухового виховання. На заняттях з «Ритміки» вирішуються завдання як фізичного, так і естетичного виховання студентів, а також розвитку їх внутрішніх відчуттів: ритму, простору, часу, точності м'язової напруги, що дозволяють більш глибоко дослідити характер та ритміку музичного твору.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 години — 17 тижнів, 2 години на тиждень.

Форма підсумкового контролю: поточне, форма підсумкового контролю – залік.

Назва дисципліни: **Практикум з виразного читання***

Статус: загальноосвітня, спеціальна/ нормативна, професійна

Рік, семестр: 2 рік, 3 семестр

Мета: забезпечення знань студентів з основ культури і техніки мовлення. Закріплення, розширення, систематизація знань студентів про нормативність мовлення, принципи й закономірності словесної дії; подання студентам основних відомостей з теорії літератури в системі, навчити послуговуватися всіма наявними в мові засобами словесної виразності.

Завдання:

- допомогти студентам глибоко оволодіти літературними нормами української мови, комунікативними ознаками літературної мови, технікою мовлення, мовним етикетом, ораторським мистецтвом;

- навчитися використовувати мовні засоби в усному й писемному мовленні з урахуванням ситуації та мети комунікації;

- пробудити у студентів інтерес до мови, навчити наявним засобам вербальної комунікації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: найважливіші питання культури мовлення, поняття норми сучасної української літературної мови, типологію мовних норм, характеристику комунікативних ознак.

вміти: володіти мистецтвом словесної дії, що служать засобом педагогічного впливу на дітей дошкільного віку

Зміст дисципліни. Предметом вивчення курсу є основи культури мовлення (усного й писемного), основи виразного читання художніх творів різних жанрів.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 години — 17 тижнів, 2 години на тиждень.

Форма підсумкового контролю: поточне, форма підсумкового контролю – залік.

2. Нормативні навчальні дисципліни

2.1. Цикл загальної підготовки

Назва дисципліни: **Безпека життєдіяльності, охорона праці, цивільний захист**

Статус: нормативна, загальна

Рік, семестр: 4 рік, 7 семестр

Мета: ознайомлення зі структурою та принципами функціонування систем управління безпекою життєдіяльності та охороною праці в Україні; вимогами до навчально-методичного забезпечення охорони праці; порядком проведення навчання та перевірки знань працівників з охорони праці.

Завдання: дати знання основних законодавчих та нормативних актів у галузі безпеки життєдіяльності та охорони праці; виробити уміння:

- ідентифікувати та класифікувати небезпечні та шкідливі чинники;
- надавати першу домедичну допомогу потерпілим під час аварій, пожеж та інших надзвичайних ситуацій;
- перевіряти дотримання вимог безпеки щодо технологічного обладнання, виробничих процесів, робочих місць, умов і режимів праці (за напрямом діяльності).

Зміст дисципліни. Спрямована на ознайомлення з вимогами безпеки щодо технологічного обладнання, виробничих процесів, робочих місць, умов і режимів праці (за напрямом діяльності); функціональними обов'язками та повноваженнями виробничого персоналу в галузі охорони праці.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 години — 11 тижнів, 3 години на тиждень.

Форма підсумкового контролю: поточне, форма підсумкового контролю – залік.

Назва дисципліни: **Історія української державності і культури**

Статус: нормативна, загальна

Рік, семестр: 4 рік, 7 семестр

Анотація: Навчальна дисципліна орієнтована на глибоке та ґрунтовне засвоєння студентами сутності соціально-політичних процесів, що відбувалися і відбуваються в Україні. Вивчення явищ соціально-політичної історії ґрунтується

на їх систематизації та періодизації в хронологічній послідовності. Студенти повинні знати стан основних проблем історичної науки; суспільний лад на різних етапах історичного розвитку української державності; загальне та особливе в історичному розвитку українських земель

Мета вивчення курсу – формувати соціальну компетентність, тобто здатність жити в українському соціумі, яка змістовно представлена сукупністю політичної, соціально-економічної, соціально-комунікативної, полікультурної, інформаційно-інструментальної, індивідуально-особистісної компетентностей, а також предметні компетентності такі, як хронологічна, просторова, інформаційна, мовленнєва, логічна, аксіологічна.

Завдання курсу:

- формування історичного мислення, наукового світогляду;
- набуття навичок науково-історичного аналізу;
- виявлення логіки та об'єктивних закономірностей історичного процесу;
- виховання високого рівня культури, громадянської відповідальності, національної гідності, патріотизму.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 години — 11 тижнів, 3 години на тиждень.

Форма підсумкового контролю: поточне, форма підсумкового контролю – залік.

Назва дисципліни: Українська мова (за професійним спрямуванням).

Статус: нормативна, загальна

Рік, семестр: 4 рік, 7 семестр

Мета: формування комунікативної компетенції студентів; набуття комунікативного досвіду, що сприяє розвитку креативних здібностей студентів та спонукає до самореалізації фахівців, активізує пізнавальні інтереси, реалізує евристичні здібності як визначальні для формування професійної майстерності та конкурентоздатності сучасного фахівця; сприйняття й відтворення фахових текстів, засвоєння лексики і термінології свого фаху, вибір комунікативно виправданих мовних засобів, послуговування різними типами словників.

Завдання : сформувати правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності; забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення; виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні; розвивати творче мислення студентів; виховати повагу до української літературної мови, до мовних традицій; сформувати навички оперування фаховою термінологією вчителя, редагування, коригування та перекладу наукових педагогічних текстів.

Зміст дисципліни. Поняття національної та літературної мови. Мова професійного спілкування. Професійна мовно-комунікативна компетенція. Мовне законодавство та мовна політика в Україні. Словники у професійному мовленні. Функціональні стилі української мови та сфера їх застосування. Спілкування і комунікація. Поняття про ораторську (риторичну) компетенцію. Публічний виступ як важливий засіб комунікації.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 години — 11 тижнів, 3 години на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — залік.

Назва дисципліни : **Іноземна мова за професійним спрямуванням. Англійська.**

Статус: нормативна, загальна

Рік, семестр: 1 рік; 5 семестр

Мета: забезпечити студентів системними знаннями фонетичної, лексичної, граматичної структури англійської мови та сформувати практичні мовленнєві навички, забезпечити практичне володіння усним і писемним мовленням, що допоможе у майбутній професійній діяльності

Завдання : сформувати у студентів системні знання з англійської мови і навчити правил їх функціонування та застосування у процесі спілкування; сформувати комунікативну компетенцію - здатність сприймати та адекватно реагувати на англійське мовлення різного функціонального спрямування: вдосконалити вміння студентів сприймати на слух монологічне та діалогічне англійське мовлення; навчити студентів спонтанно відтворювати діалогічне та монологічне мовлення відповідно до тематики, що вивчається; сформувати вміння здійснювати різні види письмових завдань (тести, диктанти, перекази, твори тощо) з метою вдосконалення навичок писемного мовлення; виробити у студентів навички правильної англійської вимови, максимально наближеної до літературно-фонетичних норм та навчити застосовувати фонетичні групи у практичному оволодінні англійською мовою; сформувати артикуляційну базу англійської мови; сформувати країнознавчу компетенцію – систему знань про особливості соціокультурного розвитку країн, мова яких вивчається (США, Великобританія, Австралія, Нова Зеландія); розвивати вміння здійснювати комунікацію англійською мовою на професійному рівні.

Зміст дисципліни. Способи утворення і функціонування граматичних форм і конструкцій; моделі побудови речень і словосполучень та застосування їх у практиці мовлення; правила артикуляції англійських голосних і приголосних звуків; граматичний матеріал: часи англійського дієслова, граматичні категорії іменника, артикль, займенник, прикметник (ступені порівняння), модальні дієслова.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 годин — 15 тижні, 4 години на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — залік

Назва дисципліни: **Інформаційно-комунікаційні технології, технічні засоби навчання****

Статус: загальноосвітня, вибірково-обов'язкова / нормативна, загальна

Рік, семестр: 2 рік, 3 семестр

Мета: формування у студентів здатності творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері інформаційно-комунікаційних технологій з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності, а також досягнення науково-технічного прогресу.

Завдання: засвоєння студентами новітніх теорій, методів і технологій у сфері інформаційно-комунікаційних технологій.

Зміст дисципліни. Операційна система Linux Ubuntu. Робота з документами в текстовому редакторі LibreOffice Writer. Створення документів за допомогою табличного процесора LibreOffice Calc. Використання LibreOffice Impress для створення презентацій. Комп'ютерні мережі. Глобальна мережа Інтернет. Спілкування в мережі Інтернет. Мультимедійне обладнання. Програмне забезпечення мультимедійного комплексу.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 години — 17 тижнів, 3 години на тиждень.

Форма підсумкового контролю: поточне, форма підсумкового контролю — залік.

2.2. Цикл професійної підготовки

2.2.1. Теоретична підготовка

Назва дисципліни: **Вступ до спеціальності****

Статус: нормативна, професійна / згальноосвітня, вибірково-обов'язкова

Рік, семестр: 1 рік, 1 семестр

Мета: розкриття перед студентами перспективи і шляхів оволодіння професійною діяльністю вихователя, сприяння в підготовці до раціональної організації навчальної діяльності у коледжі.

Завдання : сформуванню у студентів загальне уявлення про структуру, зміст, характер і специфіку їхньої майбутньої професійної діяльності; розкрити загальні засади педагогічної професії, ознайомити з професіограмою діяльності вихователя ЗДО; шляхи формування культури педагогічного спілкування; сприяти формуванню особистості майбутнього педагога, розвитку його культури, ерудиції; ознайомити майбутніх педагогів з системою освіти в Україні, принципами її побудови; розкрити зміст та основні форми навчання у вищому педагогічному закладі освіти, види та форми перевірки й оцінки знань, умінь та навичок студентів; охарактеризувати педагогічну практику студентів як один із способів їх професійної підготовки; дати уявлення про раціональні форми і методи самостійної роботи з оволодіння спеціальністю, про роль самовиховання у формуванні основ педагогічної майстерності.

Зміст дисципліни. Вітчизняна та зарубіжна історія становлення та розвитку педагогічної професії, зокрема фаху вихователя, на різних історичних етапах; поняття педагогічної діяльності, її особливості, функції та стилі; професіограма вихователя ЗДО, особистісні якості, якими повинен володіти фахівець дошкільного профілю, сучасні вимоги до педагога; сутність, особливості та види професійного педагогічного спілкування; вимоги до культури мовлення педагога; система освіти України, типи навчальних закладів, освітньо-кваліфікаційні рівні; форми організації навчання у ВНЗ; види практики студентів спеціальності «Дошкільна освіта»; сутність культури розумової праці студента; вимоги до організації його навчальної діяльності; основні законодавчі та нормативно-правові акти, які ухвалені у галузі освіти України, та є визначальними при наданні освітніх послуг у різних типах навчальних закладів;

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 годин — 17 тижнів, 4 години на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — залік.

Назва дисципліни: **Анатомія, фізіологія та гігієна дітей дошкільного віку****

Статус: нормативна, професійна / загальноосвітня, спеціальна

Рік, семестр: 2 роки; 3, 4 семестр

Мета: професійна підготовка майбутніх вихователів, які отримують високий рівень знань про ріст і розвиток дитячого організму, його специфіку у кожному віковому періоді, що забезпечують необхідну ефективність навчально-виховного процесу, застосування нових методів навчання, профілактики відхилень стану здоров'я, а також для використання здобутих знань на роботі, у власному побуті і родині.

Завдання: ознайомлення майбутніх вихователів з функціонуванням усіх систем дитячого організму в нормі і при відхиленнях, а також з методами гігієни.

Зміст дисципліни. Основні поняття курсу. Загальні закономірності росту і розвитку дітей. Анатомія та фізіологія нервової системи дітей різного віку. Фізіологія ВНД. Сенсорні системи організму. Вікові анатомо-фізіологічні особливості будови та гігієна опорно-рухового апарату. Серцево-судинна система та система крові, вікові особливості. Вікові особливості будови та гігієна дихальної системи. Вікові особливості будови та гігієни травної системи. Вікові особливості будови та гігієни видільної системи. Ендокринна регуляція функцій організму людини. Фізіолого-гігієнічні основи організації навчально-виховного процесу.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — екзамен.

Назва дисципліни: **Основи інклюзивної освіти****

Статус: нормативна, професійна / загальноосвітня, спеціальна

Рік, семестр: 1 рік, 2 семестр

Мета: викладання навчальної дисципліни є засвоєння теоретико-методологічних, нормативно-правових та організаційно-методичних засад інклюзивної освіти.

Завдання:

- теоретичних, нормативно-правових та організаційно-методичних засад інклюзивної освіти.

Уміння:

- застосовувати ефективні стратегії взаємодії з різнопрофільними фахівцями та батьками дітей з особливими потребами;
- розробляти індивідуальні навчальні плани та програми для дітей з особливими освітніми потребами на основі їх чіткого визначення;
- здійснювати необхідні модифікації навчального плану і методики викладання;
- реалізовувати підходи диференційованого викладання та оцінювання навчальних досягнень та розвитку дітей.

Зміст дисципліни. Спрямована на формування усвідомленого розуміння основних положень інклюзивної освіти; вироблення навичок роботи в команді під час навчання та виховання дітей з особливими потребами; забезпечення

досконалого володіння стратегіями взаємодії з батьками дітей з вадами психофізичного розвитку.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 години — 17 тижнів, 4 години на тиждень.

Форма підсумкового контролю: поточне, форма підсумкового контролю — залік.

Назва дисципліни: **Психологія (дитяча, педагогічна)***

Статус: нормативна, професійна / загальноосвітня, спеціальна

Рік, семестр: 3 рік, 5 семестр

Мета: формування наукового уявлення про віковий розвиток людини з виявленням її потенційних можливостей і реалізацію їх у конкретних видах діяльності; забезпечення теоретичної і практичної підготовки студентів до реалізації освітнього процесу з учнями різного віку.

Завдання:

- основних понять: вік, психологічна, соціальна, моральна та духовна ситуації розвитку, провідна діяльність, новоутворення, умови розвитку, чинники розвитку, вікова криза, сензитивний період;
- основних концепцій вікового розвитку;
- періодизації вікового розвитку;
- детермінант, закономірностей і рушійних сил розвитку на різних вікових етапах;
- зовнішніх і внутрішніх умов розвитку;
- показників психічного та особистісного розвитку;
- механізмів психічного та особистісного розвитку на різних вікових етапах;
- криз розвитку.

Уміння:

- діагностувати та характеризувати психічні процеси, стани і властивості особистості;
- проводити спостереження за психічними станами та поведінкою особистості;
- складати характеристику на дитину, підлітка, юнака на основі проведеного емпіричного дослідження;
- оцінювати рівень розвитку особистості;
виявляти нахили та здібності людини, резерви її розвитку.

Зміст дисципліни. Спрямована на засвоєння студентами структури, проблем, концепцій і методів сучасної вікової психології; розуміння динаміки, детермінант, закономірностей та механізмів вікового розвитку людини; формування прикладних умінь стосовно застосування знань з вікової психології в практиці педагогічної діяльності.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 години — 15 тижнів, 3 години на тиждень.

Форма підсумкового контролю: поточне, форма підсумкового контролю — залік.

Назва дисципліни: **Педагогіка***

Статус: нормативна, професійна / загальноосвітня, спеціальна

Рік, семестр: 2, 3 рік; 3, 4, 5, 6 семестри

Мета: забезпечити основну теоретичну і практичну педагогічну підготовку студентів до виконання кваліфікаційних обов'язків вихователя дошкільного навчального.

Завдання: сформувати у майбутніх вихователів знання про мету, завдання, зміст і методи виховання дітей дошкільного віку; ознайомити з надбаннями педагогічних традицій українського народу, педагогічними теоріями, світовим досвідом виховання дітей до школи; формувати здатність до педагогічного осмислення явищ виховання, навчання і розвитку дитини в умовах родинно-суспільного виховання; навчити творчому підходу до педагогічної діяльності; підготувати до практичного здійснення завдань педагога у сучасних умовах дошкільної освіти; розвивати уміння педагогічного прогнозування.

Зміст дисципліни. Загальні основи педагогіки. Виховання і розвиток. Розвиток системи суспільного дошкільного виховання в Україні. Система освіти України. Виховання і розвиток дітей раннього віку. Виховання дітей дошкільного віку. Гра – провідний вид діяльності дошкільника. Навчання дітей дошкільного віку. Взаємодія дошкільного навчального закладу, сім'ї, школи. Планування на облік навчально-виховної роботи. Організація роботи дошкільного навчального закладу та керівництво ним.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 годин — 33 тижнів; 4, 3 години на тиждень.

Назва дисципліни: **Ритміка***

Статус: нормативна, професійна / загальноосвітня, спеціальна

Рік, семестр: 1 рік, 1 семестр

Мета: надання студентам знань з основи сучасного хореографічного мистецтва для поглибленого розуміння ритмопластичної структури музичного твору.

Завдання:

Ознайомити студентів з основами техніки джаз- модерн танцю, а саме принципами ізоляції, поліритмії, та поліцентрії ;

- Ознайомлення студентів з основами танцювальної імпровізації, як засобу для пізнання свого тіла та ритмо- пластичної складової музичного твору.

- розширення мистецького світогляду, ціннісних орієнтацій та компетенцій майбутніх організаторів у сфері культури та мистецтва;

- збагачення власного художньо-естетичного досвіду для подальшого використання в професійній діяльності;

Зміст дисципліни. цілісна система музично-ритмічно-рухового виховання. На заняттях з «Ритміки» вирішуються завдання як фізичного, так і естетичного виховання студентів, а також розвитку їх внутрішніх відчуттів: ритму, простору, часу, точності м'язевої напруги, що дозволяють більш глибоко дослідити характер та ритміку музичного твору.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 години — 17 тижнів, 2 години на тиждень.

Форма підсумкового контролю: поточне, форма підсумкового контролю — залік.

Назва дисципліни: **Методика ознайомлення дітей з природним довкіллям**

Статус: нормативна, професійна

Рік, семестр: 1 рік; 5 семестр

Мета: є підготовка компетентного фахівця здатного забезпечувати освітню роботу з дошкільниками щодо ознайомлення їх з природою відповідно до змісту рекомендованих Міністерством освіти і науки України, програм розвитку дітей дошкільного віку, змісту Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція) та програми розвитку дітей дошкільного віку «Українське дошкілля».

Завдання: вивчення студентами теоретичних основ методики ознайомлення дошкільників з природою та набуття ними практичних вмінь щодо планування і здійснення освітньої діяльності під час організації і проведення різних форм роботи з дошкільниками, які здійснюються на основі природничих знань про природу, знань про особливості життя рослин і тварин, явищ і зміни в живій і неживій природі рідного краю в певний сезон, з урахуванням вікових особливостей дітей та вимог програм ЗДО.

Зміст дисципліни. є теоретичні основи методики ознайомлення дітей з природою, форми організації ознайомлення дітей з природою, методи навчання дітей природи рідного краю, засоби фіксації знань дітей про природу.

Тривалість: 6 кредитів ECTS / 180 годин — 15 тижнів, 6 годин на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — екзамен.

Назва дисципліни: **Методика фізичного виховання.**

Статус: нормативна, професійна

Рік, семестр: 1 рік, 6 семестр

Мета: вивчення теорії і методики фізичного виховання дітей дошкільного віку, оволодіння засобами, які входять в арсенал фізичного виховання, а також професійними навичками і уміннями, які необхідні для педагогічної організаційної роботи з дітьми дошкільного віку.

Завдання : оволодіння матеріалом курсу; виконання нормативних вимог з практичного матеріалу; оволодіння методикою проведення занять із фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Зміст дисципліни. Загальні основи методики фізичного виховання дітей дошкільного віку. Особливості методики використання засобів фізичного виховання дітей дошкільного віку. Основні форми роботи з фізичного виховання дітей дошкільного віку. Організація фізичного виховання та оздоровлення в дошкільному навчальному закладі.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 годин — 15 тижнів, 4 години на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — екзамен.

Навчальна дисципліна: **Методика розвитку мовлення та вивчення рідної мови дітей дошкільного віку**

Статус: нормативна, професійна

Рік, семестр: 1 рік, 6 семестр

Мета: надання майбутнім педагогам теоретичних знань та практичних умінь щодо організації освітнього процесу з розвитку мовлення дітей та

ознайомлення з довідками в різних вікових групах відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти та чинних програм.

Завдання: надати студентам системні теоретичні знання з методики розвитку мовлення і навчання елементів грамоти; сформувати у майбутнім вихователям практичні навички розвитку мовлення у дітей всіх вікових груп; залучити до активної навчально-мовленнєвої та пошуково-дослідницької діяльності з метою набуття досвіду розробки нових технологій розвитку та навчання дошкільників рідної мови.

Тривалість: 6 кредитів/ 180 годин-15 тижнів, 6 годин на тиждень

Оцінювання: поточне, підсумковий контроль - екзамен

Назва дисципліни: Методика формування елементарних математичних уявлень дітей дошкільного віку

Статус: нормативна, професійна

Рік, семестр: 1 рік; 6 семестр

Мета: підготовка студентів до організації та проведення різних форм роботи з дітьми дошкільного віку, в різних вікових групах із розвитку елементарних математичних уявлень; опанування студентами науково-теоретичними та психологічними основами курсу.

Завдання : ознайомити студентів із змістом теоретичних питань курсу; психолого-педагогічними основами формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; сформувати у студентів загальне уявлення про структуру, зміст, характер і специфіку формування у дітей елементарних математичних уявлень; загально-педагогічні, професійні уміння і навички; розкрити зміст методів і форм роботи по навчанню дітей елементам математики в різних вікових групах ЗДО; забезпечити оволодіння студентами умінням здійснювати діагностику математичного розвитку дітей.

Зміст дисципліни. Становлення і розвиток теорії та методики формування елементарних математичних уявлень у дошкільників; теоретичні основи і технології формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку; вікові особливості формування елементарних математичних уявлень у дошкільників; сучасні психолого-педагогічні дослідження в галузі методики формування елементарних математичних уявлень у дітей раннього та дошкільного віку; зміст роботи з формування елементарних математичних уявлень у дітей різного віку в дошкільному навчальному закладі; принципи організації процесу формування елементарних математичних уявлень в дошкільному навчальному закладі; ефективні методи, прийоми і форми організації процесу формування елементарних математичних уявлень в дошкільному навчальному закладі; специфіка взаємодії педагогів ДНЗ і членів родин вихованців з формування елементарних математичних уявлень у дітей раннього та дошкільного віку.

Тривалість: 6 кредитів ECTS / 180 години — 15 тижнів; 6 годин на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — екзамен.

Назва дисципліни: Література для дітей дошкільного віку, практикум з виразного читання**

Статус: нормативна, професійна / загальноосвітня, спеціальна

Рік, семестр: 1 рік, 5 семестр

Мета: формування у студентів системи знань, умінь та навичок навчання й виховання дітей за допомогою художніх творів відповідно до періодизації літературного процесу від давнини до сьогодення.

Завдання: надати студентам знання з дидактичних, методичних, психологічних основ викладання художньої літератури для дітей дошкільного віку як навчальної дисципліни освітніх закладів;

– вміти враховувати в освітньому процесі стан сформованості психічних процесів (мислення, пам'яті, уваги, уяви, психомоторики, емоційно-вольової сфери), особистісних якостей, особливостей нервової системи особистості;

– на основі отриманих знань орієнтуватися в сучасних наукових концепціях, нормативних документах стосовно розвитку, освіти дітей, компетентно ставити й вирішувати відповідні практичні й дослідницькі завдання;

– володіти методикою проведення занять із вивчення художньої літератури дітьми дошкільного віку, вміти використовувати наочні та роздаткові матеріали;

– застосовувати доцільні принципи, засоби, методи, прийоми й форми вивчення художньої літератури для дітей дошкільного віку.

Зміст дисципліни.

Тривалість: 6 кредитів ECTS / 180 години — 17 тижнів, 4 години на тиждень.

Форма підсумкового контролю: поточне, форма підсумкового контролю – залік.

Навчальна дисципліна: **Методика музичного виховання**

Статус: нормативна, професійна

Рік, семестр: 1 рік, 8 семестр

Мета: надання майбутнім педагогам теоретичних знань та практичних умінь щодо організації освітньої роботи з дошкільниками в різних вікових групах відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти та чинних програм стосовно методики музичного виховання.

Завдання:

ознайомлення студентів із:

- значенням, метою, завданням музичного виховання дітей дошкільного віку;
- змістом, видами і формами організації музичної діяльності.
- методами і прийомами музичного виховання;

набуття знань про форми організації музичної діяльності дітей дошкільного віку:

- музичні заняття;
- музично-дидактичні ігри;
- свята, розваги;
- самостійну музичну діяльність

Тривалість: 3 кредити/ 90 годин- 11 тижнів, 3 години на тиждень

Оцінювання: поточне, підсумковий контроль - залік

Назва дисципліни: **Основи логопедії**

Статус: нормативна, професійна

Рік, семестр: 1 рік, 7 семестр

Мета: формування у студентів необхідних логопедичних знань, які є чинниками їх професійної підготовки та практичної діяльності.

Завдання: Сформувати у студентів понятійно-категоріальний апарат логопедії; підготувати студентів з теоретичних питань симптоматики мовленнєвих розладів, методів та прийомів їх профілактики, діагностики та корекції; ознайомити студентів із психофізіологічними мовленнєвими процесами, що порушуються у дітей дошкільного віку; навчити студентів використовувати методи та прийоми логопедичної роботи в умовах дошкільних навчальних закладів.

Зміст дисципліни. Загальні науково-теоретичні положення логопедії, відомості про основні види і форми мовленнєвих порушень, їх механізми, структуру і характерні прояви, методи і прийоми виявлення та корекції.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 години — 11 тижнів, 4 години на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — залік .

Назва дисципліни: **Методика організації образотворчої діяльності дітей дошкільного віку**

Статус: нормативна, професійна

Рік, семестр: 1 рік, 7 семестр

Мета: підготовка спеціалістів до здійснення всебічного виховання дітей засобами образотворчого мистецтва і художньо-творчої візуальної діяльності, поглиблене ознайомлення студентів спеціальності «Дошкільна освіта» з теоретичними знаннями про специфіку відображення дійсності в образотворчому мистецтві, його функції в суспільстві та історію розвитку художніх напрямків в мистецтві.

Завдання : ознайомлення з основними видами і жанрами образотворчого мистецтва, засобами їх художньої виразності; вивчення питань розвитку історії світового та українського образотворчого мистецтва; вивчення спеціальних досліджень, присвячених ознайомленню дошкільників з різними видами образотворчого мистецтва навчання образотворчій діяльності; оволодіння знаннями про особливості розвитку у дітей дошкільного віку образотворчих здібностей і шляхи формування творчості в їх образотворчій діяльності; розвиток умінь виконувати мистецький аналіз творів образотворчого мистецтва і здійснювати їх відбір для дітей дошкільного віку, аналізувати дитячі образотворчі роботи; удосконалення художньо-зображувальних умінь в галузі малюнка, живопису, декоративних розписів, скульптури, аплікації, витинання та конструювання; навчити виготовляти відповідні наочно-методичні посібники.

Зміст дисципліни. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен збагатити уявлення про образотворче мистецтво, осмислити його історію; розуміти й відчувати взаємозв'язок в системі культура-мистецтво-освіта; осмислити феномен дитячої творчості; прагнути до самовдосконалення у творчості. Студенти також розвивають й удосконалюють уміння й навички у художній практиці: вивчають зображувально-виражальні можливості матеріалів,

техніки зображення у різних видах образотворчого мистецтва та особливості творчого процесу художника; вчаться планувати, організовувати і реалізовувати пізнавальні, розвивальні і виховні аспекти педагогічного процесу в дошкільному навчальному закладі, забезпечувати диференційований підхід до вихованців; використовувати різні форми організації навчальної діяльності дітей у ДНЗ, враховуючи потреби, інтереси та попередній досвід дитини.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 годин — 11 тижнів, 6 години на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — екзамен.

Назва дисципліни: Методика ознайомлення дітей з соціальним довкіллям

Статус: нормативна, професійна

Рік, семестр: 1 рік; 6 семестр

Мета: оволодіння студентами психолого-педагогічних і методичних знань щодо ознайомлення дітей дошкільного віку з суспільним довкіллям; озброїти формами і методами активної діяльності в системі закладів національної дошкільної освіти.

Завдання: формування уявлення про наукові засади методики ознайомлення з соціальним довкіллям. Методика формування уявлень дітей про навколишнє соціальне довкілля

Зміст дисципліни. Теоретична та методична підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до роботи з дітьми дошкільного віку; уточнення, систематизація та поглиблення знань, умінь, навичок студентів в організації роботи з ознайомлення дошкільників із суспільним довкіллям

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 годин — 15 тижнів, 4 години на тиждень.

Оцінювання: поточне оцінювання, підсумковий контроль — залік

Навчальна дисципліна: Педагогічні технології в дошкільній освіті

Статус: нормативна, професійна

Рік, семестр: 1 рік; 8 семестр

Мета: підготовка майбутнього фахівця, що орієнтується у різноманітні підходів до розвитку, навчання і виховання дітей у дошкільних закладах, технологій інноваційної педагогічної діяльності; збагачення теоретичних знань, удосконалення практичних вмінь і навичок відповідно до сучасних вимог дошкільної освіти в Україні, формування готовності до інноваційної професійної діяльності.

н

- ознайомити студентів зі змістом Базового компонента дошкільної освіти; педагогічними технологіями, інноваційними підходами необхідними в практичній діяльності дошкільного навчального закладу, з врахуванням вимог сьогодення.
- оволодіти творчим надбанням світової і вітчизняної системи дошкільного виховання:
- розвивати педагогічне мислення;
- навчити творчого підходу до педагогічної діяльності;
- розширити уявлення щодо практичного втілення сучасних педагогічних технологій в практику роботи з дітьми.

надання майбутнім педагогам теоретичних знань та практичних умінь щодо організації освітньої роботи з дошкільниками в різних вікових групах відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти та чинних програм стосовно методики музичного виховання.

Тривалість: 3 кредити ECTS / 90 годин — 11 тижнів, 6 години на тиждень.

Оцінювання: поточне, підсумковий контроль – екзамен.

ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ З НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Авторитарний стиль виховання - регламентація батьками поведінки дітей відповідно до стандартів.

Авторитарний стиль - контроль за поведінкою дитини відповідно до потреб її розвитку з одночасним спрямуванням її розвитку, допомогою їй, визнанням її прав і врахуванням можливостей.

Авторитет (лат. auctoritas - влада) - вплив особи, заснований на знаннях, моральних чеснотах, життєвому досвіді.

Адаптація (від лат. adaptatio (adaptare) - пристосовую) - здатність організму пристосовуватись до різних умов зовнішнього середовища.

Активність (у навчанні) - характеристика особливостей пізнавальної діяльності особистості, що полягає в усвідомленому використанні нею інтенсивних методів, засобів, форм оволодіння знаннями, вироблення вмінь і навичок.

Акселерація (лат. acceleratio - прискорення) - прискорений розвиток і збільшення антропометричних показників людини.

Аналітичні вміння - вміння аналізувати і діагностувати рівень розвитку ігрової діяльності групи загалом і кожної дитини зокрема.

Базисна довіра до світу - уявлення дитини про надійність дорослих, емоційна близькість із ними.

Бесіда - метод отримання інформації за допомогою словесного спілкування дослідника з дитиною з метою виявлення фактів, що характеризують її особистіші прояви (інтереси, знання, ставлення та ін.).

Бесіда - діалогічний метод навчання, при якому педагог шляхом постановки системи запитань підводить тих, хто навчається, до розуміння нового матеріалу чи перевіряє засвоєння ними вже вивченого.

Будівельно-конструкційні ігри - різновид творчих ігор, у яких діти відображають навколишній предметний світ, самостійно зводячи споруди і обігруючи їх.

Валеологія - наука про збереження і зміцнення здоров'я.

Вередкування - скороминущі несправедливі бажання, прояви не виправданого незадоволення.

Види спілкування - вербальне, мануальне (від лат. manualis - ручний), технічне, матеріальне, біоенергетичне.

Вимога - метод педагогічного впливу на свідомість вихованця з метою викликати, стимулювати або загальмувати окремі види його діяльності. Види вимог: вимога-прохання, вимога-довіра, вимога-схвалення, вимога-порада, вимога-натяк, умовна вимога, вимога в ігровому оформленні, вимога-осуд, вимога-недовіра, вимога-погроза.

Виховання - процес цілеспрямованого формування особистості дитини.

Виховання авторитарне - освітньо-виховна концепція, що передбачає беззастережне підкорення волі вихователя.

Виховання всебічне - виховання, яке передбачає формування в особистості певних якостей відповідно до вимог розумового, морального, трудового, фізичного й естетичного виховання.

Виховання гармонійне - виховання, яке передбачає, щоб якості складових виховання (розумового, морального, трудового, фізичного, естетичного) доповнювали одна одну, взаємно збагачувалися.

Виховання екологічне (від гр. oikos - дім, середовище і logos - учення) - набуття людиною знань у царині екології та формування в неї моральної відповідальності за збереження природного довкілля і розумного співіснування з ним.

Виховання економічне - виховання, що передбачає вирішення таких завдань: формування економічного мислення, оволодіння економічними знаннями, вміннями та навичками економічних взаємин.

Виховання естетичне - розвиток у людини почуттів прекрасного, формування умінь і навичок творити красу в навколишній дійсності, уміти відрізнити красиве від потворного, жити за законами духовної краси.

Виховання моральне - виховання, що передбачає оволодіння нормами й правилами моральної поведінки, формування почуттів і переконань, умінь та навичок.

Виховання правове - формування у громадян високої правової культури, що передбачає свідоме ставлення особистості до своїх прав і обов'язків, поваги до законів та правил людського співжиття, готовності дотримуватися і сумлінно виконувати визначені вимоги, які виражають волю й інтереси народу.

Виховання фізичне - виховання, що ставить за мету створення оптимальних умов для забезпечення достатнього фізичного розвитку особистості, збереження її здоров'я, оволодіння знаннями про особливості організму людини, фізіологічні процеси, які відбуваються в ньому, набуття санітарно-гігієнічних умінь та навичок догляду за власним тілом, підтримання й розвиток його потенцій.

Виховання національне - історично зумовлена і створена етносом система виховних ідеалів, поглядів, переконань, традицій, звичаїв, спрямованих на доцільну організацію діяльності членів суспільства, в процесі якої відбувається процес оволодіння морально-духовними цінностями народу, забезпечується єднання і спадкоємність поколінь, соборність народу.

Виховання статеве - оволодіння підростаючим поколінням етикою й культурою у сфері взаємин статей, формування у нього потреб керуватися нормами моральності в стосунках між особами протилежної статі.

Вікова педагогіка - наука, що вивчає закономірності навчання і виховання дітей різних вікових груп.

Впертість - свідоме намагання дитини виконувати свої несправедливі бажання.

Вправи - це багаторазове виконання розумових або практичних дій з метою опанування ними.

Вторинна статева ідентифікація - усвідомлення свого соціального призначення як чоловіка або жінки і відповідної поведінки в сім'ї, суспільстві.

Тендерне виховання (англ. gender - рід) - засвоєння дитиною знань про соціальні особливості буття статей.

Гра - один з найцікавіших видів людської діяльності, провідна діяльність дошкільника, засіб його всебічного розвитку, важливий метод виховання.

Гра дидактична - метод імітації (наслідування, відображення), прийняття управлінських рішень у різноманітних ситуаціях шляхом гри (програвання, розігрування) за правилами, що надані або виробляються самими учасниками

Гра-драматизація - зображування, розігрування в особах літературних творів зі збереженням послідовності епізодів.

Гуманізація виховання - створення оптимальних умов для інтелектуального й соціального розвитку кожного вихованця; виявлення глибокої поваги до людини; визнання природного права особистості на свободу, соціальний захист, розвиток здібностей і вияв індивідуальності, самореалізацію фізичних, психічних і соціальних потенцій, на створення соціально-психічного фільтра проти руйнівних впливів негативних чинників навколишнього природного і соціального середовища; виховання у молоді почуттів гуманізму, милосердя, доброчинності.

Гуманність (лат. humanus - людський, людський) - увага до людей, прагнення добрих стосунків з ними, готовність надавати допомогу, виявляти співчуття і співпереживання.

Дефектологія (лат. defectus - вада і грец. logos - слово, вчення) - наука, що досліджує різноманітні аспекти навчання і виховання дітей із проблемами фізичного та психічного розвитку.

Державний стандарт освіти - сукупність єдиних норм і вимог до рівня освітньої підготовки у певних навчально-виховних закладах.

Дидактика (грец. didaktikos - повчальний) - наука про навчання, його закони і закономірності, принципи і зміст, методи і форми організації.

Дидактика (від грец. didaktikas - повчальний) - найважливіша галузь педагогіки, яка вивчає теоретичні основи організації процесу навчання, його закономірності, принципи, методи

Дидактика (від гр. didaktikos - навчаю) - галузь педагогіки, яка розробляє теорію освіти й навчання.

Дидактична гра - система впливів, спрямована на формування у дитини потреби в знаннях, активного інтересу до того, що може стати їх новим джерелом, удосконалення пізнавальних умінь і навичок.

Дисциплінованість - здатність свідомо виконувати правила поведінки, обов'язки, доручення в сім'ї та дошкільному навчальному закладі.

Диференціація навчання - підбір змісту, методів і форм навчання залежно від особливостей дітей.

Дошкільна дидактика - теорія навчання дітей дошкільного віку, яка визначає мету, розробляє зміст, методи й форми організації навчання дітей.

Дошкільна педагогіка - наука про закономірності виховання і навчання дітей від народження до вступу до школи.

Дошкільний навчальний заклад - заклад освіти дітей від двох місяців до шести (семи) років, який здійснює догляд, оздоровлення, виховання і навчання дітей.

Естетика (грец. *aἰσθητική* - чуттєво сприйманий) - наука про загальні закономірності художнього освоєння дійсності людиною, суть і форми відображення дійсності й перетворення життя за законами краси.

Естетична діяльність (практика) - безперервний процес формування і реалізації певних творчих умінь, навичок, здібностей, гармонізації себе і світу.

Естетична культура особистості - своєрідний сплав особистіших якостей, які обумовлюють критерії оцінювання нею прекрасного і потворного, вияв чуття міри у власній творчості.

Естетична освіта - процес засвоєння мистецьких знань, умінь і навичок.

Естетична свідомість - сукупність поглядів, знань, суджень, оцінок, ідей, ідеалів.

Естетичне виховання - послідовне формування у дітей естетичного ставлення до життя, розвиток сприймання і розуміння прекрасного у мистецтві, природі, взаєминах людей, художніх потреб і здатності до художньої творчості.

Естетичне почуття - спричинені взаємодією з естетичними цінностями (творіннями природи і людського таланту) емоції людини.

Естетичне сприймання - процес відображення сутності предметів і явищ естетичної дійсності, співвідношення сприйнятого зі сповідуваними особистістю критеріями.

Естетичний ідеал - соціально обумовлений взірець досконалості, який є орієнтиром в оцінюванні естетичних явищ і власної художньо-творчої діяльності.

Естетичний розвиток особистості - процес становлення і вдосконалення естетичної свідомості та естетичної діяльності особистості.

Естетичний смак - здатність особистості до індивідуального відбору із сукупності естетичних явищ і предметів тих, які найбільше відповідають її поглядам та ідеалам, породжують позитивні відчуття в процесі сприймання.

Естетичні погляди - думки, судження, уявлення про прекрасне і потворне, які є основою ставлення до явищ буття загалом і явищ мистецтва зокрема.

Естетичні потреби - внутрішня необхідність в досягненні певних естетичних цінностей і розвитку певних умінь.

Естетичне ставлення - здатність до емоційного переживання, активного засвоєння художнього досвіду, самостійного навчання, пошукових дій, спеціальних художніх й творчих здібностей.

Етичні бесіди - розмови вихователя з дітьми на моральні теми під час занять, у повсякденному житті.

Етнізація (грец. ейпіков - племінний, народний) - природне входження дітей у духовний світ свого народу, нації як елементу загальнолюдської культури, позбавлене національної обмеженості та егоїзму.

Етнопедагогіка (грец. еШіов - народ і paidagogike - наука про виховання і навчання людини) - наука про досвід народу у вихованні підростаючих поколінь, відображений у морально-етичних ідеалах, поглядах на мету і засоби формування людини, у сукупності народних засобів, умінь і навичок виховання дітей.

Завдання виховання - забезпечення всебічного гармонійного розвитку особистості.

Задатки - генетично детерміновані анатомо-фізіологічні особливості мозку та нервової системи, які є індивідуально-природною передумовою процесу розвитку й формування особистості.

Закономірності виховного процесу - чинники, які відображують необхідне, суттєве, стійке, повторюване, загальне для певної галузі відношення між явищами об'єктивної дійсності.

Закономірності навчання - чинники, які виражають найбільш необхідне, суттєве, істотне, загальне для організації навчання.

Закономірності педагогічного процесу - об'єктивні, стійкі й істотні зв'язки, які зумовлюють ефективність навчання, виховання, розвитку особистості дитини.

Заняття - форма дошкільного навчання, за якої вихователь, працюючи з усією групою дітей у встановлений режимом час, організовує і спрямовує пізнавальну діяльність з урахуванням індивідуальних особливостей кожної дитини.

Заохочення - метод виховання, що передбачає педагогічний вплив на особистість і виражає позитивну оцінку вихователем поведінки вихованця з метою закріплення позитивних якостей та стимулювання до активної діяльності.

Засоби виховання - надбання матеріальної та духовної культури (художня і наукова література, музика, театр, радіо, телебачення, витвори мистецтва, навколишня природа та ін.), форми і види виховної роботи (збори, бесіди, конференції, ігри тощо), які використовують у процесі дії того чи того методу.

Засоби навчання - предмети шкільного обладнання, які застосовують у процесі навчально-виховної роботи (книги, зошити, таблиці, лабораторне обладнання, письмове приладдя та ін.).

Здоровий спосіб життя - життєдіяльність людини з урахуванням особливостей і можливостей свого організму, забезпечення соціально-економічних і біологічних умов для його розвитку та збереження.

Зміст освіти - чітко окреслена система знань, умінь та навичок, якими людина оволодіває у певному навчальному закладі.

Знання - ідеальне вираження в знаковій формі об'єктивних властивостей і зв'язків світу природного і людського; результат відображення навколишньої дійсності.

Звичаї - безпосередні приписи певних дій у конкретних ситуаціях, що відтворюють сімейні стосунки у життєдіяльності наступних поколінь.

Звичка - спосіб поведінки, здійснення якого у певній ситуації набуває для індивіда характеру внутрішніх потреб.

Здібності - психічні особливості людини, які створюють передумови для успішного оволодіння певним видом діяльності.

Зміст розумового виховання - формування у дітей певного обсягу знань про предмети і явища (суспільне життя, природу, людину тощо), способів мислительної діяльності (вміння спостерігати, аналізувати, порівнювати, узагальнювати).

Змістова цілісність - відображення у меті й змісті освіти досвіду людства у взаємозв'язку знань (в тому числі про способи дій), умінь і навичок досвіду творчої діяльності, досвіду емоційно-ціннісного ставлення до світу.

Імідж (від англ. image - образ, зображення) - враження, яке справляє людина на оточуючих, стиль її поведінки, зовнішності, її манери. .

Ілюстрація (від лат. illustratio - освітлюю, пояснюю) - метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (світлина, малюнки, схеми тощо).

Імпровізація (від лат. improvisus - непередбачений, раптовий) - діяльність особистості, учителя-вихователя, що здійснюється у процесі педагогічного спілкування без попередньої підготовки, осмислення.

Індивідуальність (від лат. individuum - неподільне) - людина особистість, яка відрізняється сукупністю рис, якостей, своєрідністю психіки, поведінки та діяльності, що підкреслюють її самобутність, неповторність.

Індукція (від лат. inductio - виведення) - метод дослідження, навчання, пов'язаний із рухом думки від одиничного до загального.

Індивідуально-психологічні відмінності - стійкі особливості психічних процесів, за якими люди відрізняються один від одного.

Ініціативність - самостійність дитини у виборі дії, прийнятті рішення, що дає їй змогу відчути себе джерелом дії.

Інноваційна педагогічна технологія - цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів, педагогічних дій і засобів, що охоплюють цілісний навчально-виховний процес від визначення його мети до очікуваних результатів

Інноваційне навчання - зорієнтована на динамічні зміни в навколишньому світі початкова діяльність, яка ґрунтується на розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості.

Інтерактивні навчальні технології - ігрові технології навчання і розвитку, що побудовані на цілеспрямованій спеціально організованій груповій та міжгруповій діяльності, «зворотному зв'язку» між всіма учасниками для досягання взаєморозуміння й корекції навчального і розвивального процесу, індивідуального стилю спілкування на основі рефлексивного аналізу

Інтерв'ю (англ. interview - зустріч, бесіда) - усне опитування.

Класична педагогіка - педагогіка, яка орієнтувалася на засади античної культури, дотримувалася формально-граматичних принципів, зосереджувалася на вивченні латинської та грецької мов, згодом - природничих предметів.

Класифікація методів - класифікація, що передбачає групування методів навчання залежно від джерел інформації, логіки мислення, рівня самостійності в процесі пізнання.

Колектив - група людей, які об'єднані суспільно значущими цілями, спільними ціннісними орієнтаціями, сумісною діяльністю, спілкуванням, взаємною відповідальністю

Колектив - соціально значуща група людей, які об'єднані спільною метою, узгоджено діють у досягненні означеної мети та мають органи самоврядування.

Компетентність людини - спеціально структуровані (організовані) набори знань, умінь, навичок і ставлень, що їх набувають у процесі навчання. Вони дозволяють людині визначати, тобто ідентифікувати і розв'язувати, незалежно від контексту (від ситуації), проблеми, характерні для певної сфери діяльності

Концепція самоцінності дошкільного дитинства - вчення, згідно з яким окремі психічні функції розвиваються не самостійно та автономно, а у взаємозв'язку як якість цілісної, наділеної природними задатками особистості дитини.

Космологізм (грец. kosmos - Всесвіт) - сприймання космосу як втілення гармонії, краси, творчості людини.

Культура поведінки - сукупність корисних, стійких форм щоденної поведінки у побуті, спілкуванні, різних видах діяльності.

Логічне мислення - операції порівняння, синтезу, аналізу, узагальнення, абстрагування, дедуктивних (від загального до часткового) та індуктивних (від часткового до загального) його форм.

Логопедія (від гр. logos - слово і paideia - виховання, навчання) - наука, яка вивчає порушення мовлення і займається корекцією мовленнєвих дефектів.

Материнська школа - виховання дітей від народження до 6 років, коли закладаються основи фізичного, розумового і морального розвитку особистості.

Мета виховання - ідеальне передбачення кінцевих результатів виховання.

Метод навчання - система послідовних способів взаємопов'язаної діяльності педагога і дітей, спрямована на досягнення навчально-виховних завдань.

Метод навчання - спосіб упорядкованої взаємодії вчителів та учнів, за допомогою якого вирішуються проблеми освіти, виховання і розвитку у процесі навчання

Методи навчання - способи спільної діяльності педагога та учнів, спрямовані на досягнення ними освітніх цілей

Метод навчання - це упорядкована за певними принципами система цілеспрямованих послідовних дій суб'єктів навчання над свідомо визначеним предметом діяльності із застосуванням відповідних засобів, внаслідок чого отримують очікувані результати навчання

Метод презентацій використовується для представлення досягнень або викладення матеріалу, що вимагає унаочнення у максимальному обсязі.

Методи активізації навчально-пізнавальної діяльності - це сукупність прийомів і способів психолого-педагогічного впливу на учнів, що (порівняно з традиційними методами навчання) першою чергою спрямовані на розвиток у них творчого самостійного мислення, активізацію пізнавальної діяльності, формування творчих навичок та вмінь нестандартного розв'язання певних професійних проблем і вдосконалення навичок професійного спілкування

Методи морального виховання - способи педагогічної взаємодії, за допомогою яких здійснюється формування особистості відповідно до мети і завдань морального виховання і вікових особливостей дітей.

Методи педагогічного дослідження - сукупність прийомів, операцій, спрямованих на вивчення педагогічних явищ і розв'язання різноманітних науково-педагогічних проблем.

Методика педагогічного дослідження - комплекс теоретичних та емпіричних (заснованих на досвіді) методів, поєднання яких забезпечує надійніше дослідження такого складного і багатофункціонального об'єкта, як процес виховання.

Методологічні принципи педагогіки - основні положення, на яких ґрунтується дослідницьке і практичне перетворення педагогічних систем.

Мислення - пов'язаний із мовленням психічний процес пошуків і відкриттів нового, узагальненого відображення дійсності в процесі її аналізу і синтезу.

Моніторинг (англ. monitoring - спостереження) - збір, оброблення та аналіз інформації про хід дослідження, його проміжні та остаточні результати.

Мораль (лат. moralis - моральний, від mos (moris) - звичай, воля, закон, властивість) - система поглядів, уявлень, норм, оцінок, які регулюють поведінку людей; форма суспільної свідомості.

Моральне виховання - цілеспрямована взаємодія дорослого і дитини з метою формування моральних почуттів і якостей, засвоєння моральних норм і правил, розвитку моральних мотивів і навичок-поведінки.

Моральний реалізм дитини - концепція, згідно з якою у дітей дошкільного віку значно вище розвинута логіка моральних суджень, ніж моральні почуття.

Моральний розвиток - рівень засвоєння уявлень про моральні норми, сформованості моральних почуттів і моральної поведінки.

Моральні інстанції (лат. instantia - безпосередня близькість) - прагнення поводитися згідно з моральними нормами не тому, що цього вимагають дорослі (батьки, вихователі), а тому, що це приємно для себе й інших.

Моральні почуття - стійкі переживання у свідомості людини, які зумовлюють її вольові реакції, ставлення до себе, інших людей, явищ суспільного буття.

Навички - застосування знань на практиці, що здійснюється на рівні автоматизованих дій через багаторазові повторення.

Навчальна діяльність - особлива форма активності дитини, зорієнтована на зміну себе як суб'єкта учіння.

Навчання - спільна діяльність педагога і дитини, зорієнтована на засвоєння знань, умінь і навичок, способів пізнавальної діяльності.

Народна дидактика - досвід народу в розумовому вихованні, формуванні основ світогляду підростаючого покоління.

Народна дидактика - складова частина етнопедагогіки, яка об'єднує педагогічні знання і досвід народу в навчанні дітей.

Народна педагогічна деонтологія (грец. deon (deontos) - потрібне, необхідне і logos - слово, вчення) - етична сфера думок і вчинків кожної людини.

Народна фамілістика - знання і досвід будівництва міцної та здорової сім'ї.

Народне дитинознавство - ставлення народу до дітей, виховні чинники формування особистості у дошкільному віці.

Народні звичаї - усталені правила поведінки; те, що стало звичним, визнаним, необхідним; форма виявлення народної традиції (як вітатися, як ходити в гості та ін.).

Народні ігри - прадавній засіб виховання і навчання дітей; нескінченне джерело духовних сил, патріотичних почуттів, формування характеру і світогляду дошкільнят.

Народні традиції - досвід, звичаї, погляди, смаки, норми поведінки, що склалися історично і передаються з покоління в покоління.

Народознавство - вивчення культури, побуту, звичаїв рідного народу.

Національна самосвідомість - відчуття належності до певної нації, яке виявляється в етнічному самовизначенні (віднесенні себе до певної етнічної групи).

Національний дитячий садок - дошкільний заклад, який забезпечує трансляцію культури народу, сприяє етнізації особистості, засвоєнню духовних надбань нації.

Національні почуття - комплекс емоцій, які фіксують суб'єктивне ставлення людей до своєї нації, її потреб і форм життя, а також до інших народів.

Новація (лат. novatio - оновлення, зміна, від novo - оновлюю) - власне нове (метод, методика, технологія, програма тощо).

Обдарована дитина - дитина, яка вирізняється яскравими, очевидними, інколи визначними досягненнями або має внутрішні задатки для таких досягнень у певному виді діяльності.

Обдарованість - високий рівень загальних і спеціальних здібностей, які є передумовою творчих досягнень.

Освіта - певна сукупність систематизованих знань, умінь і навичок, поглядів і переконань, певної практичної підготовки, що досягаються в навчально-виховному процесі

Освітній проект - це форма організації занять, що передбачає комплексний характер діяльності всіх його учасників, отримання освітньої продукції за певний проміжок часу - від одного заняття до декількох місяців

Освіта дошкільна - початковий структурний компонент системи освіти, який забезпечує розвиток і виховання дітей в родині та дошкільних виховних закладах (дитячих яслах, садках).

Освіченість - міра пізнавальної активності індивіда, яка проявляється у рівні набутих знань, що можуть бути використані у практичній діяльності.

Особистість - соціально-психологічне поняття; людина, яка характеризується з соціально-психологічного погляду насамперед рівнем розвитку психіки, здатністю до засвоєння соціального досвіду, можливістю спілкуватися з іншими людьми.

Операційно-технологічна цілісність - внутрішня цілісність процесів освоєння, організації змісту освіти і матеріальної бази, ділової взаємодії педагога і вихованців, освіти і самоосвіти.

Опіка - намагання відгородити дитину від життєвих реалій, випробувань, намагання вирішення всіх проблем за неї, задоволення її потреб і примх.

Організаційна цілісність - наслідок єдності процесів освоєння, організації змісту освіти і матеріальної бази; ділової взаємодії педагогів і вихованців щодо змісту освіти і в міжособистісному спілкуванні; самоосвіті та самовихованні.

Пам'ять - процеси фіксування (запам'ятовування), зберігання, відтворення, забування індивідом його попереднього досвіду.

Пам'ять - здатність організму зберігати й відтворювати інформацію про зовнішній світ та про свій внутрішній стан для подальшого її використання у процесі життєдіяльності.

Пансофічна школа - школа всезагальної мудрості, яка оберігає людину від життєвих незгод, допомагає досягнути світло істини, досягти вищої мети життя.

Патріотизм (грец. *paths* - батьківщина) - любов людини до Батьківщини, відданість їй і своєму народу.

Педагогічна діяльність - вид професійної діяльності, змістом якої є навчання, виховання, освіта, розвиток тих, хто навчається... Однією з найважливіших характеристик педагогічної діяльності є її спільний характер: вона обов'язково припускає педагога і того, кого він вчить, виховує, розвиває. Ця діяльність не може бути діяльністю лише «для себе». Її сутність - у переході діяльності «для себе» у діяльність «для іншого», «для інших». У цій діяльності поєднуються самореалізація педагога та його цілеспрямована участь в зміні того, хто навчається (рівня його навченості, вихованості, розвитку, освіченості)».

Педагогіка (від гр. *paides* - діти; *apo* - веду) - наука про навчання, освіту та виховання людей відповідно до потреб соціально-економічного розвитку суспільства.

Педагогіка вальдорфська - сукупність методів і прийомів виховання та навчання, які ґрунтуються на антропософській (антропософія - релігійно-містичне вчення, що ставить на місце Бога обожнену людину) інтерпретації розвитку людини як цілісної взаємодії тілесних, душевних і духовних чинників.

Педагогічна емпатія (англ. *empathy* - співчуття) - співпереживання, адекватна реакція на вчинки й почуття дітей.

Педагогічна і психологічна компетентність — здатність зрозуміти потреби дітей, раціонально спрямувати зусилля і засоби на уміння бачити перспективи розвитку дитини.

Педагогічна інноватика - розроблення, освоєння та впровадження нових педагогічних технологій, методик, засобів.

Педагогічна культура батьків - компонент загальної культури, який акумулює в собі накопичений попередніми поколіннями досвід виховання дітей у сім'ї.

Педагогічна технологія - систематичне і послідовне втілення на практиці попередньо спроектованого навчально-виховного процесу. Це проект певної педагогічної системи, реалізований на практиці

Педагогічна технологія - це строго наукове проектування і точне відтворення педагогічних дій, що гарантують успіх.

Поняття «педагогічна технологія» ширше, ніж поняття «технологія навчання» і «технологія виховання»

Педагогічна рефлексія - вміння батьків аналізувати, критично оцінювати власну виховну діяльність, знаходити причини своїх педагогічних помилок.

Педагогічне дослідження - процес наукового визначення, вивчення та аналізу результатів актуальної педагогічної проблеми.

Педагогічне спостереження - спеціально організоване, цілеспрямоване, систематичне та планомірне сприйняття досліджуваного об'єкта в природних умовах повсякденного життя.

Педагогічний експеримент - комплексний дослідницький метод, суть якого полягає в дослідженні педагогічного явища у спеціально створених умовах, організованих ситуаціях.

Педагогічний процес - спеціально організована, динамічна взаємодія педагога і дітей, спрямована на забезпечення їх навчання, виховання, розвитку.

Педагогічні знання - уявлення батьків про вікову динаміку розвитку дитини, самоцінність періоду дошкільного дитинства, про основні завдання виховання.

Педагогічні інновації - створення, освоєння і використання педагогічних нововведень.

Пермісивний стиль виховання - відсутність контролю за розвитком, вихованням і життєдіяльністю дитини, що може бути зумовлена надмірною любов'ю до неї, недостатнім досвідом батьків, побоюванням втручатися в її розвиток, переоцінкою її можливостей.

Перспективне планування - черговість вирішення поставлених завдань на тривалий період (навчальний рік, півріччя, квартал, місяць).

Перспективність навчання і виховання - визначення пріоритетних напрямів підготовки дітей до школи з урахуванням її потреб.

Поточне (календарне) планування - планування педагогічної роботи на термін від 1- 2 днів до 1- 2 тижнів, місяця, кварталу.

Правове виховання дітей — виховання, яке полягає у прищепленні їм елементарних правових знань, формуванні найпростіших навичок правової поведінки.

Предметно-ігрова діяльність - ігри, що допомагають усвідомлювати світ предметів, сприяють оволодінню новими об'єктами дійсності.

Привчання - організація планомірного і регулярного виконання вихованнями певних дій з елементами примусу, обов'язковості з метою формування стійких звичок у поведінці.

Прийом виховання м складова методу, що визначає шлях реалізації його вимог.

Прийом навчання - складова методу, певні разові дії, спрямовані на реалізацію його вимог.

Приклад - метод виховання, який передбачає організацію взірця для наслідування з метою оптимізації процесу соціального успадкування.

Принципи виховання (від лат. ргіпсірііші - основа, начало) - вихідні положення, які є фундаментом змісту, форм, методів, засобів і прийомів виховного процесу.

Принципи освіти (від лат. ргіпсірііш - основа, начало) - вихідні положення, покладені в основу діяльності всієї системи освіти України та її структурних підрозділів.

Прийом навчання - конкретна дія вихователя чи дитини.

Принцип навчання - основне вихідне положення теорії навчання, що впливає із його закономірностей, окреслює загальне спрямування навчального процесу, вимоги до його змісту, методики й організації.

Принцип наочності навчання - необхідність демонстрації дітям конкретних предметів, явищ, процесів, моделей.

Принцип свідомості й активності - використання методів навчання, які відкривають дитині можливості бути реальним суб'єктом процесу пізнання.

Принцип систематичності й послідовності — раціональне планування пізнавального матеріалу, дотримання логічної послідовності під час подання його дітям, у повтореннях того, що вивчається, з метою глибшого його засвоєння.

Природовідповідна освіта дитини - забезпечення відповідних до її розвитку змісту, форм і методів навчання та виховання.

Програма виховання і навчання - державний документ, який визначає цілі, завдання і зміст роботи з дітьми з урахуванням їхніх вікових та індивідуальних особливостей.

Проектувальні (конструкційні) вміння - вміння проектувати рівень розвитку ігрової діяльності дітей у передбачуваний часовий перспективі.

Реактивність організму - здатність організму змінювати фізіологічні функції під впливом зовнішнього середовища.

Режисерські ігри - ігри дитини з іграшками та їх заміниками за створеним нею сюжетом.

Рівень розумової активності - здатність дитини самостійно ставити пізнавальні завдання та знаходити способи їх вирішення.

Розвивальне середовище - комплекс психолого-педагогічних, матеріально-технічних, санітарно-гігієнічних, ергономічних, естетичних умов, що забезпечують організацію життя дітей у дошкільному закладі.

Розповідь - монологічне, послідовне викладення матеріалу в описовій чи розповідній формі

Розвиток фізичний - ріст біологічного організму в результаті поділу клітин.

Рушійна сила розвитку - результат суперечностей між біологічними, фізичними і психічними потребами та наявним рівнем фізичного, психічного й соціального розвитку особистості.

Рушійна сила виховного процесу - результат суперечностей між соціально-психічними і фізіологічними потребами та наявним рівнем вихованості особистості.

Рушійна сила навчального процесу - результат суперечностей між пізнавальними і практичними завданнями, з одного боку, а з другого - наявним рівнем знань, умінь і навичок, з іншого. **Розумове виховання** - систематичний, цілеспрямований вплив дорослих на розумовий розвиток дитини з метою формування системи знань про навколишній світ, розвитку пізнавальної діяльності, здатності до самостійного пізнання.

Розумовий розвиток - ступінь розвитку в дитини пізнавальних процесів (відчуттів і сприймання, мислення та мовлення, пам'яті й уяви), сформованість уміння міркувати, обґрунтовувати свої думки, діяти адекватно до вимог старших, виявляти інтерес до пізнання навколишнього середовища, здатність швидко і правильно розуміти те, що їй говорять, вибудовувати власні судження, користуватися поняттями й узагальненнями.

Самовиховання - систематизована і цілеспрямована діяльність особистості, спрямована на формування й удосконалення її позитивних якостей та подолання негативних.

Самоспостереження - цілеспрямоване фіксування об'єктом педагогічного дослідження себе самого: думок, почуттів, душевного стану.

Свобода - усвідомлена поведінка і діяльність у конкретному правовому полі.

Свобода волі - здатність особи самостійно приймати рішення і діяти на свій розсуд.

Сенсорне (лат. *sensory* - орган чуттів, від *sens* - відчуття) **виховання** - система педагогічних впливів, спрямованих на формування способів чуттєвого пізнання, вдосконалення відчуттів і сприймань.

Сенсорний розвиток дитини - розвиток її відчуттів і сприймання, формування уявлень про властивості предметів (форму, колір, розмір, положення у просторі тощо).

Сенсорні еталони - зразки якостей предметів, створені людством у процесі суспільно-історичного розвитку.

Синтез - метод, який передбачає мисленнєве або практичне поєднання виділених аналізом елементів чи властивостей предмета, явища в одне ціле.

Система освіти - сукупність закладів освіти, наукових, науково-методичних і методичних установ, науково-виробничих підприємств, державних і місцевих органів управління освітою та самоврядування в галузі освіти.

Система виховання - сукупність взаємопов'язаних цілей і принципів організації виховного процесу, методів і прийомів поетапної реалізації у

рамках певної соціальної структури (сім'ї, дитячого садка, школи, вузу, держави).

Систематизація знань - об'єднання, групування предметів і явищ за характерною або суттєвою ознакою.

Систематизовані знання - організовані у певній послідовності й повноті знання, що дає змогу розглядати і використовувати їх як єдине ціле.

Сім'я - мала соціально-психологічна група, члени якої пов'язані шлюбними або родинними стосунками, спільністю побуту і взаємною моральною відповідальністю.

Сімейна педагогіка - галузь педагогіки, яка вивчає закономірності виховання дітей у сім'ї.

Соціальна компетентність дитини - відкритість до світу людей як потреба особистості, навички соціальної поведінки, готовність до сприймання соціальної інформації, бажання пізнавати людей, робити добрі вчинки.

Соціальна педагогіка - галузь педагогіки, яка вивчає закономірності становлення і розвитку особистості в процесі навчання і виховання у різних соціальних інститутах.

Соціально-психологічна адаптація до школи - активне пристосування дитини до класу, вчителя, свого місця у школі.

Спадковість - здатність біологічних організмів передавати своєму потомству певні задатки.

Спадкоємність навчання і виховання - врахування школою рівня знань, умінь і навичок дітей, подальший їх розвиток; перехід від навчально-ігрової діяльності до навчальної.

Спільна праця - складний різновид колективної діяльності, що передбачає досягнення спільного результату шляхом виконання послідовних трудових дій над певним об'єктом, який переходить від одного учасника трудового процесу до іншого.

Спостереження - цілеспрямоване збирання фактів про предмети і явища дійсності, поведінку і діяльність особистості з метою їх аналізу і тлумачення.

Спостереження - метод навчання, який передбачає сприймання певних предметів, явищ, процесів у природному й виробничому середовищі без втручання ззовні у ці явища і процеси.

Спрямованість особистості - система мотивів поведінки людини.

Статеве виховання - засвоєння знань про взаємини статей, формування культури статевої поведінки.

Ступінь компетентності - комплекс особистіших якостей і властивостей, потреб і здібностей, елементарних теоретичних уявлень, що становлять систему знань дитини, життєво важливих практичних умінь, які гарантують здатність реалізувати можливості розвитку особистості.

Суспільний ідеал - уявлення про те, яка особистість відповідає вимогам суспільства.

Сюжетно-рольова гра - образна гра за певним задумом дітей, який розкривається через відповідні події (сюжет, фабула) і розігрування ролей.

Талант - поєднання особливих здібностей, завдяки яким людина створює значущі, новаторські продукти діяльності.

Творчі ігри - ігри, які придумують самі діти, відображаючи у них враження від пізнання навколишнього світу.

Теорії розвивального навчання - сукупність принципів, методів, прийомів навчання, спрямованих на ефективний розвиток психічних функцій, особистіших якостей дітей.

Терморегуляція (грец. thermos - теплий і лат. regulo - упорядковує) - здатність організму зберігати температуру тіла на певному рівні незалежно від зміни її у навколишньому середовищі.

Тестування (англ. test - випробовування) - метод діагностики, який використовує стандартизовані запитання і завдання, що мають визначену шкалу значень.

Трудове виховання - цілеспрямований процес формування у дітей трудових навичок і вмінь, поваги до праці дорослих, звички до трудової діяльності.

Уміння - здатність людини свідомо виконувати певну дію на основі знань, готовність застосувати знання у практичній діяльності на засадах свідомості.

Умовляння - один із прийомів методу переконування, спрямований на попередження навмисних дій вихованця з метою їх гальмування, враховуючи індивідуальні особливості його соціально-психічного розвитку.

Увага - спрямованість і зосередженість особистості, що передбачає підвищення рівня сенсорної, інтелектуальної, рухової активності індивіда.

Уява - процес створення людиною образів об'єктів на основі попереднього досвіду.

Фізичне виховання дітей дошкільного віку - систематичний вплив на організм дитини з метою його морфологічного і функціонального вдосконалення, зміцнення здоров'я, формування рухових навичок і фізичних якостей.

Фізичний розвиток м процес зміни морфологічних і функціональних ознак організму, основою якого є біологічні процеси, зумовлені спадковими генетичними факторами, умовами зовнішнього середовища і вихованням.

Функції педагогіки (від лат. functio - виконання, звершення) м чітко окреслені напрями й види діяльності, пов'язані із завданнями всебічного гармонійного розвитку особистості.

Функції сім'ї - біологічна (репродуктивна), соціальна, економічна.

Функція (від лат. ī functio - виконання, звершення) - спосіб діяння речі або елемента системи, спрямований на досягнення певного ефекту. Функція сім'ї спрямована на вирішення біологічних (репродуктивних), соціальних та економічних завдань у системі продовження роду.

Художнє сприймання - пізнання дійсності засобами різних видів мистецтва.

Цілісність педагогічного процесу - єдність мети, змісту, методів виховання і навчання, виховання і самовиховання, процесів, етапів і дій.

Цінність - значущість, якої люди надають речам і явищам і яка є основою ставлення до них.

Цінності моральні загальнолюдські - набуті попередніми поколіннями незалежно від расової, національної чи релігійної приналежності морально-духовні надбання, які визначають основу поведінки й життєдіяльності окремої людини або певних спільнот.

Цінності моральні національні - історично зумовлені й створені певним етносом погляди, переконання, ідеали, традиції, звичаї, обряди, практичні дії, які ґрунтуються на загальнолюдських цінностях, але відбивають певні національні прояви, своєрідність у поведінці та слугують основою соціальної діяльності людей окремої етнічної групи.

Честь - категорія етики, що характеризує особистість з позиції готовності відстояти, підтримати гідність, репутацію - свою особисту чи колективу, — членом якого вона є.

Шкільна дезадаптація (франц. des... - від..., роз... і лат. adaptatio - пристосування) дитини - прояв психогенного формування особистості, що зумовлений особливостями її об'єктивного і суб'єктивного статусу в школі та сім'ї і може спричинити порушення навчальної діяльності в майбутньому.